

‘We vullen elkaars zwakke punten aan’

De rol van praktische, culturele en persoonlijke invloeden bij de taakverdeling binnen ouderschap

Datum: 26-01-2015

Bachelorscriptie

Algemene Sociale Wetenschappen, UvA

Paula Vrolijk 10003613

Begeleidster: Yatun Sastramidjaja

Tweede lezer: Marg van Eenbergen

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Samenvatting	5
1. Inleiding	6
1.1. Introductie	6
1.2. Theoretisch kader	7
1.2.1. Taakverdeling binnen ouderschap	8
1.2.2. Praktische invloeden	9
1.2.3 Culturele invloeden	11
1.2.4 Persoonlijke invloeden	13
1.3. Interdisciplinariteit	15
2. Probleemstelling	17
2.1. Doelstelling	17
2.2. Onderzoeksvragen	18
2.3. Relevantie	19
2.3.1. Wetenschappelijke relevantie	19
2.3.2. Maatschappelijke relevantie	19
3. Methode	21
3.1. Onderzoeksstrategie	21
3.2. Onderzoeksdesign	22
3.3. Onderzoeksmethode	22
3.4. Operationalisering	23
3.5. Respondenten	25
3.6. Data-analyse	25
3.7. Ethische verantwoording	26
4. Resultaten	27
4.1. Onderzoeksproces	27
4.2. Taakverdeling binnen ouderschap	28
4.3. Praktische invloeden	31
4.4. Culturele invloeden	33
4.4.1. Verschillende rollen	33
4.4.2. Beeld ouderschap	35

4.5. Persoonlijke invloeden	37
5. Conclusie	41
5.1. Beantwoording onderzoeksvragen	41
5.2. Discussie	44
5.3. Reflectie	46
6. Literatuur	48
7. Bijlage	52
7.1. Operationalisering	52
7.2. Vragenlijst	54
7.4. Coderingsschema	57

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie geschreven ter afsluiting van de bachelor Algemene Sociale Wetenschappen. Vlak voordat ik een onderwerp moest kiezen voor mijn scriptie had ik samen met een vriendin een gesprek over het krijgen van kinderen en wat dit eigenlijk voor gevolgen heeft met betrekking tot je werk. Zelf had ik er nooit over nagedacht, maar door dat gesprek begon ik het eigenlijk wel bijzonder te vinden dat het altijd de vrouwen zijn die minder gaan werken wanneer een kind op komst is. Ook lijkt dit eigenlijk min of meer verwacht te worden van een moeder. Waarom zullen er zo weinig mannen zijn die minder gaan werken? Ik hoop dat door middel van dit onderzoek meer zicht is verkregen over de taakverdeling binnen ouderschap in Nederland en op welke manier deze tot stand komt.

Ik had deze scriptie niet kunnen schrijven zonder de hulp van een aantal personen. Allereerst zou ik graag mijn begeleidster, Yatun Sastramidjaja, bedanken voor de heldere en snelle feedback. Ik heb veel gehad aan de werkgroepen en de individuele afspraken. Daarnaast wil ik mijn tweede lezer, Marg van Eenbergen, bedanken voor haar kritische blik. Vooral door haar kennis van onderzoeksmethoden, heeft zij de feedback goed aangevuld. Ik heb veel gehad aan alle tips en ben erg tevreden met het eindresultaat! Verder gaat mijn dank uit naar alle familieleden en collega's die hebben meegedacht en potentiële respondenten hebben voorgedragen. Zonder hen was ik niet zo ver gekomen. En natuurlijk de 24 ouders die hun kostbare vrije avonden samen hebben opgegeven voor een interview. Het was fijn dat ik bij hen, soms op erg korte termijn, terecht kon voor een interview. Allen waren daarnaast erg gastvrij en ik vond het gezellig en interessant om de verschillende verhalen te horen. Tot slot gaat mijn dank uit naar mijn vriendinnen en familie voor alle steun en voor de goede tips! Het was erg fijn om op mensen terug te kunnen vallen die al eens eerder het scriptieproces hebben meegemaakt.

Samenvatting

Door middel van dit interdisciplinair onderzoek wordt getracht meer duidelijkheid te verkrijgen over de taakverdeling binnen het ouderschap in Nederland. Verschillende invloeden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap zullen daarom binnen dit onderzoek naar voren komen. Dit zijn praktische invloeden, culturele invloeden en persoonlijke invloeden. Het doel van dit onderzoek is vaststellen in hoeverre deze invloeden een rol hebben gespeeld en of zij een interactie kennen met elkaar.

De vraag die binnen dit onderzoek centraal staat is: *Hoe ervaren Nederlandse stellen met jonge kinderen de verschillende invloeden die mogelijk een rol spelen bij de taakverdeling binnen hun ouderschap?* Om deze vraag te beantwoorden zijn 12 semi-gestructureerde duo-interviews gehouden met Nederlandse stellen met jonge kinderen. Vader en moeder zijn tegelijk geïnterviewd om zo een volledig beeld te laten ontstaan van de totstandkoming van de taakverdeling binnen het ouderschap. Uit de resultaten komt naar voren dat bijna alle moeders minder werken dan de vaders. Wanneer de ouders echter samen zijn, dragen zij gelijkwaardig bij aan de zorg. De meeste moeders gaven wel aan meer controle te hebben over de verzorging van de kinderen.

Concluderend kan gesteld worden dat het ideale beeld van ouderschap, de taakverdeling van de eigen ouders en het vertrouwen in de opvang door derden een rol hebben gespeeld bij het wel of niet wensen dat vaak of altijd een ouder thuis is. Daarnaast speelt de flexibiliteit van het werk en de waarde die men hecht aan het werk een grote invloed bij de bepaling wie vervolgens meer thuis blijft en wie meer gaat werken. Daarnaast spelen wellicht biologische processen volgens de respondenten een rol. Er lijkt daarom een interactie te bestaan tussen alle verschillende soorten invloeden.

1. Inleiding

1.1. Introductie

Op 20 september 2014 houdt actrice Emma Watson een indrukwekkende speech als Women Goodwill-ambassadeur. Zij roept hier op tot gendergelijkheid en geeft aan dat dit niet alleen vrouwen aangaat, maar zeker ook mannen: *'I've seen my father's role as a parent being valued less by society despite my needing his presence as a child as much as my mother's.'* Genderrollen lijken nog niet verdwenen in deze maatschappij. Dit onderzoek zal dieper ingaan op deze genderverschillen binnen de taakverdeling van ouderschap en zal zich hierbij richten op praktische, culturele en persoonlijke invloeden. Zowel moeders als vaders zullen in dit onderzoek aan bod komen.

Doucet (2013) beschrijft de historische en theoretische ontwikkelingen rondom ouderschap en genderrollen in de afgelopen 50 jaar. Wetenschappelijk onderzoek naar ouderschap was in de jaren '70 en '80 nog erg gedifferentieerd. In onderzoek naar vrouwen werd uitgegaan van de rol als verzorger en in onderzoek naar mannen lag de focus op de rol van kostwinner. In deze tijd richtte de wetenschap zich echter op twee nieuwe aandachtspunten. Feministen gingen zich ten eerste meer richten op de betekenis en ervaringen van de dagelijkse werkzaamheden van vrouwen. Ten tweede werden hun ervaringen ook onderzocht met betrekking tot betaalde en onbetaalde arbeid buiten het huishouden. Hieruit bleek dat vrouwen een hogere bijdrage aan het huishouden leverden dan mannen, zelfs wanneer zij fulltime werkten. Deze vaste genderrollen zouden niet alleen negatieve aspecten kunnen hebben voor vrouwen, maar ook voor mannen. Daarom kwam in toenemende mate aandacht voor de rol van vaders binnen het ouderschap. Rond 1990 richtten wetenschappers zich steeds meer op het belang van onderzoek naar vaders. De focus van dit veelal sociologisch onderzoek richtte zich op werk en familie. De laatste 10 jaar is echter ook een focus te vinden naar de rol van mannen als vaders, partners en verzorgers (Doucet, 2013).

Het maatschappelijk debat rondom zorg, gender en ouderschap is nog 'onrustig' volgens filosoof Robeyns (2011). Verschillende feministische stromingen hebben verschillende meningen over hoe het ouderschap verdeeld moet worden. Één element dat zij allemaal gemeen lijken te hebben is de aanwezigheid van een ideaalbeeld van de taakverdeling binnen ouderschap. Zo zouden moeders meer fulltime moeten werken, moet erkend worden dat het moederschap zwaarder is dan het vaderschap, zouden zorg en arbeid

meer evenredig verdeeld moeten worden en mag de maatschappij niet te veel in de weg staan bij de keuzes die vrouwen op deze gebieden willen maken.

Zowel op wetenschappelijk als op maatschappelijk gebied is de taakverdeling binnen het ouderschap nog een actueel onderwerp. Het doel van dit onderzoek is meer inzicht te krijgen in de manier waarop de taakverdeling binnen ouderschap is verdeeld en ontstaan. Nog steeds lijken vrouwen een groter aandeel te hebben binnen de zorg voor kinderen dan mannen. Door middel van dit onderzoek wordt gekeken waarom dit zo is. Diverse invloeden kunnen hierbij een rol hebben gespeeld. Uit de literatuur blijkt dat deze in te delen zijn in drie verschillende soorten invloeden namelijk, praktische, culturele en persoonlijke invloeden. Door deze invloeden op een interdisciplinaire manier te interpreteren, zal geprobeerd worden een vollediger beeld te krijgen van de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap.

Er zullen daarom semi-gestructureerde interviews gehouden worden met Nederlandse stellen met jonge kinderen. Door zowel de vader als moeder te interviewen wordt getracht een completer beeld te laten ontstaan van de verschillende invloeden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap. Zij zullen tegelijk worden geïnterviewd door middel van duo-interviews. Op deze manier kunnen zij elkaar aanvullen en tegenspreken en kan dieper en gedetailleerder op de concepten worden ingegaan (Bjørnholt & Farstad, 2012). Dit onderzoek zal zich richten op ouders van jonge kinderen, vanuit de veronderstelling dat de hierna te bespreken thema's bij hen een grotere rol spelen dan bij ouders met oudere kinderen.

1.2. Theoretisch kader

Het theoretisch kader gaat dieper in op een aantal verschillende concepten die centraal zullen staan binnen dit onderzoek. Ten eerste zal uitgelicht worden hoe de taakverdeling binnen het ouderschap eruit ziet en welke verschillende dimensies deze taakverdeling volgens onderzoek kent. Vervolgens zullen de drie invloeden worden behandeld die mogelijk een rol spelen binnen het ontstaan van de taakverdeling binnen het ouderschap. Dit zijn de praktische invloeden, de culturele invloeden en de persoonlijke invloeden. Een belangrijk concept wat binnen al deze invloeden naar voren komt is *maternal gatekeeping*. Hiervan is sprake wanneer moeders zorgtaken overnemen van vaders, waardoor vaders hierin niet kunnen leren en groeien (Allen & Hawkins, 1999). Op deze manier worden vaders belemmerd in hun zorg voor de kinderen en heeft de moeder een groter aandeel in deze zorg. Dit begrip komt naar

voren binnen zowel praktische, culturele en persoonlijke invloeden en vormt daarom een rode draad binnen het theoretisch kader.

1.2.1. Taakverdeling binnen ouderschap

Ouderschap wordt anders ervaren door mannen dan door vrouwen. Socioloog Pedersen (2012) laat in haar onderzoek zien dat voor moeders het ouderschap centraal staat en dat zij zich eerder schuldig voelen wanneer zij minder tijd voor de kinderen hebben. Voor vaders is ouderschap een concept dat toegepast wordt wanneer daar tijd voor is, na het werk bijvoorbeeld. Ouderschap heeft dan ook andere gevolgen voor mannen en vrouwen. Vrouwen zullen na het krijgen van kinderen eerder kiezen minder te gaan werken dan mannen (Gibb, Fergusson, Horwood & Boden, 2014). Wanneer men kijkt naar alle EU-landen, heeft Nederland de meeste parttimebanen. Ongeveer de helft (49.2%) van alle banen in Nederland is een parttimebaan (Teichgraber, 2013). In Nederland heerst een anderhalfmodel, waarbij de man fulltime en de vrouw parttime werkt. De arbeidsdeelname van Nederlandse vrouwen is daarom erg hoog, maar het aantal werkuren laag (Bijl, Boelhouwer, Pommer & Sonck, 2013). In sociologisch onderzoek naar parttimewerkende vrouwen komt naar voren dat dit het gevolg is van veel steun en bescherming van parttimebanen in Nederland, vergeleken met bijvoorbeeld Duitsland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk (Roeters & Craig, 2014). Binnen de arbeidseconomie is onderzocht of dit anderhalfmodel spoedig gaat veranderen. Echter, Nederlandse vrouwen die parttime werken hebben een hoge baantevredenheid, weinig wens om te veranderen in hun werkuren en bevinden zich vaak in gendergerichte taakverdelingen. Hiermee wordt bedoeld dat hoewel vrouwen steeds meer zijn gaan werken, zij niet minder tijd investeren in het huishouden en de zorg voor de kinderen. Daarnaast zijn mannen ook niet meer gaan bijdragen aan het huishouden (Booth & en van Ours, 2010).

Veel genderstudies richten zich naast het verschil in investering van tijd, ook op het verschil in de vorm van zorg die gegeven wordt. Vaders besteden, volgens kwantitatief onderzoek van Craig (2006) uitgevoerd in Australië, bijvoorbeeld niet alleen minder tijd aan hun kinderen dan moeders, zij besteden de tijd ook anders dan moeders. Moeders zouden meer multi-tasken, meer fysiek werk verrichten, meer routinematig werk doen, meer tijd alleen zijn met kinderen en meer verantwoordelijkheid hebben voor de zorg voor kinderen. Daarnaast besteden vaders relatief meer tijd aan het spelen en communiceren met de kinderen. Hun taken zijn meer flexibel dan die van moeders. Zo zijn zij bijna nooit alleen met de

kinderen en hoeven hun taken nooit op een bepaald tijdstip uitgevoerd te worden. Dit is bijvoorbeeld wel het geval bij het in bed stoppen van kinderen, wat moeders meer doen.

In later onderzoek deelt Craig samen met Mullan (2011) de vorm van zorg in twee dimensies. De eerste dimensie geeft het verschil aan tussen routine versus niet-routinezorg. Hierbij bestaat routinezorg uit taken die op een bepaald moment moeten gebeuren. De tweede dimensie bevat zorg die alleen wordt gegeven versus zorg waarbij de partner aanwezig is. Uit vergelijkend onderzoek naar de manier waarop vaders en moeders hun tijd besteden met hun kinderen binnen Australië, Frankrijk, Denemarken en Italië concluderen zij dat wanneer vaders moeder willen ontlasten, zij meer moeten bijdragen in de vorm van routinezorg en meer alleen, in afwezigheid van de moeder, moeten zorgen (Craig & Mullan, 2011).

Daarnaast blijkt uit kwantitatief psychologisch onderzoek van Renk et al. (2003) dat vaders en moeders verschillen in hun verantwoordelijkheidsgevoel. Aan zowel Amerikaanse vaders als moeders werd gevraagd in hoeverre zij verantwoordelijkheid nemen in vier verschillende taken, namelijk helpen bij het schoolwerk, het disciplineren van kinderen, het volbrengen van zorgactiviteiten en het organiseren van 'leuke' activiteiten. Zelfs wanneer vaders evenveel tijd besteedden aan de kinderen, bleken moeders in alle taken toch meer verantwoordelijkheid te nemen. Vaders beaamden deze ongelijkheid in verantwoordelijkheid en gaven hogere waarden van tevredenheid met betrekking tot hun eigen niveau van verantwoordelijkheid dan moeders.

Uit onderzoek blijkt dus dat nog steeds veel ongelijkheid bestaat bij de taakverdeling binnen ouderschap. Op het gebied van werk-familiebalans blijkt dat Nederlandse vrouwen minder werken en dus meer betrokken zijn bij de zorg voor de kinderen. Daarnaast leveren moeders meer routinezorg en zorgen zij meer alleen, wat meer inspanning vraagt dan het leveren van niet-routinezorg en zorgen in het bijzijn van de partner. Tot slot voelen moeders zich nog steeds meer verantwoordelijk voor de zorg voor kinderen dan vaders. Uit de literatuur komen een aantal invloeden naar voren die hierbij een rol kunnen spelen. Deze invloeden zijn in dit onderzoek onderverdeeld in praktische invloeden, culturele invloeden en persoonlijke invloeden.

1.2.2. Praktische invloeden

Het is van belang voor een onderzoeker om zich niet alleen te richten op het individu wanneer het over het leven binnen een familie gaat, maar ook naar macro-invloeden te kijken, zoals beleid en de arbeidsmarkt (Noonan, 2013). Het familieleven speelt zich namelijk af binnen

een maatschappelijk context. De praktische invloeden voor de taakverdeling binnen ouderschap zullen daarom hier gaan over de invloed van beleid, de arbeidsmarkt en andere economische omstandigheden.

Beleid kan een rol spelen, bijvoorbeeld in de mate waarop vrouwen werken. Economen en sociaal onderzoekers Himmelweit en Sigala (2004) laten in hun onderzoek zien dat politiek bepaalde attitudes en gedrag kan veranderen. Voorbeelden van regelingen die invloed kunnen hebben op de mate waarin moeders werken zijn zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof en de regelingen rondom de kinderopvang (Misra, Budig & Boeckmann, 2011). In Nederland worden vrouwen steeds meer aangemoedigd te gaan werken door het mogelijk te maken arbeid en zorg makkelijk te combineren. In vergelijking met bijvoorbeeld Engelssprekende landen, wordt parttimewerk door het Nederlands beleid erg gestimuleerd en beschermd (Sayer & Gornick, 2012). Voor de toekomst stuurt het beleid echter steeds meer naar een tweeverdienersmodel in plaats van een anderhalfmodel. Echter, de gestegen kosten voor ouders door bezuinigingen op de kinderopvangtoeslag kunnen op lange termijn negatieve gevolgen hebben voor het aantal werkende vrouwen. De invloed lijkt tot nog toe beperkt, omdat waarschijnlijk andere oplossingen gevonden worden dan de formele kinderopvang (Bijl, Boelhouwer, Pommer & Sonck, 2013).

Niet alleen beleid speelt een rol binnen de praktische invloeden, ook arbeidsomstandigheden kunnen van invloed zijn. Ook al heeft het beleid een beschermend karakter en aandacht voor problemen die te maken hebben met de werk-familiebalans, kan competitie en druk op de werkvloer tegendraads werken. Hoge eisen op de werkvloer kunnen mannen bijvoorbeeld belemmeren wanneer zij minder willen werken. Dit suggereren Crompton, Brockmann en Lyonette (2005) met hun onderzoek binnen de arbeidssociologie waarbij zij een vergelijking maken tussen Engeland, Noorwegen en Tsjechië.

Andere praktische invloeden kunnen daarom te maken hebben met de arbeidsdeelname van de ouders. Zo kunnen bijvoorbeeld spanningen ontstaan bij het vervullen van twee rollen, zoals die van ouder en werknemer. Dit wordt binnen de sociale psychologie het werk-familieconflict (*work-family conflict*) genoemd (Greenhaus & Beutell, 1985). Dit 'conflict' ontstaat wanneer te weinig tijd is voor het vervullen van beide rollen, waardoor spanningen ontstaan die voortkomen uit tegenstrijdige gedragingen van beide rollen. Zo kan de werkgever van de werknemer eisen dat hij of zij aanwezig is op late vergaderingen, maar hierdoor kan de werknemer niet met het gezin avondeten. Hoewel vaders meer werken dan moeders, geven zij aan hier minder last van te hebben. Dit blijkt uit onderzoek binnen gezinsstudies (Hill, 2005). Omdat moeders met een hoog werk-

familieconflict de neiging hebben hun moederidentiteit te willen behouden, kan dit leiden tot *maternal gatekeeping*. Hierbij dient de moeder dus als poortwachter bij de zorg voor haar kinderen en belemmert zij op deze manier de vader (Pedersen & Kilzer, 2013). Een meer flexibele baan zou het werk-familieconflict kunnen verminderen, omdat dan minder spanningen ontstaan tussen de eisen die het gezin stelt en de eisen die het werk stelt.

Ook financiële aspecten kunnen invloed hebben op de taakverdeling binnen ouderschap. Sociologen Raley, Bianchi en Wang (2012) deden kwantitatief onderzoek naar de oorzaken van situaties waarin vaders zorgen. Wanneer moeders een baan hadden, zorgden vaders vaker alleen voor de kinderen dan wanneer de moeders geen baan hadden. Het aantal uur dat de vrouw werkt, heeft daarnaast een positieve correlatie met de verantwoordelijkheid die de vader neemt voor de zorg voor de kinderen. Verder, hoe meer de moeder bijdraagt aan de familie-inkomsten, hoe meer routinezorg de vader geeft. Alleen het doen van leuke activiteiten met de kinderen gebeurt bij vaders juist meer wanneer de moeder niet werkt. Uit onderzoek van socioloog Schneider (2011) blijkt dat ook een relatie bestaat tussen de inkomsten van de vrouw en de mate waarin zij voor het huishouden zorgt. Hoe meer zij verdient, hoe minder zij bijdraagt in het huishouden. Echter, wanneer zij meer gaat verdienen dan haar man, zal zij meer in het huishouden gaan doen. Vermoedelijk, geeft Schneider aan, komt dit omdat zij dan de neiging heeft meer te voldoen aan haar genderrol. Dit wijst erop dat naast inkomsten en het aantal werkuren, ook culturele overtuigingen een rol kunnen spelen, wat ook sociologen Sayer en Gornick (2012) aangeven binnen hun onderzoek. Hier zal de volgende paragraaf dieper op in gaan.

1.2.3 Culturele invloeden

Culturele overtuigingen over hoe een vrouw of man zich hoort te gedragen kunnen een rol spelen bij de taakverdeling binnen ouderschap. De sociologen West en Zimmerman ontwikkelden in 1987 de *doing gender theory*. Deze theorie gaat ervan uit dat bepaalde gedragingen binnen een samenleving als typisch ‘mannelijk’ of typisch ‘vrouwelijk’ worden bestempeld. Mensen binnen de samenleving zijn geneigd om deel te nemen aan activiteiten en uitingen die binnen hun specifieke genderrol passen. Op deze manier worden genderspecifieke verwachtingen automatisch doorgegeven.

Voorbeelden van bekende overtuigingen die kunnen zorgen voor genderbevestigende rollen binnen het ouderschap zijn de goede kostwinnerrol (*good provider role*) (Loscocco & Spitze, 2007) en intensief moederschapovertuigingen (*intensive mothering beliefs*) (Walls,

Helms & Grzywacz, 2014). De goede kostwinnerrol gaat van twee overtuigingen uit. Ten eerste dat de arbeidsmarkt het domein van mannen is en ten tweede dat de vader verantwoordelijk is voor de familie-inkomsten. Dit laatste punt blijkt nog steeds de heersende gedachte uit Amerikaans onderzoek. Ook al werkt de vrouw tegenwoordig steeds meer, de vader blijft hoofdverantwoordelijke wanneer het om de inkomsten gaat (Loscocco & Spitze, 2007).

Intensief moederschapovertuigingen gaan ervan uit dat de moeder de belangrijkste verzorger van een kind is en al haar behoeftes opzij dient te schuiven voor haar kinderen. Deze ideologie lijkt ook nog niet helemaal verdwenen. Een minderheid (17%) binnen de kwantitatieve studie van Walls, Helms en Grzywacz (2014) gelooft in veel aspecten van het intensief moederschap. Werkende vrouwen zijn het vooral eens met de aspecten van deze ideologie die niet inhouden dat de moeder thuis dient te blijven voor de kinderen. Een voorbeeld hiervan is de overtuiging dat moeder worden het belangrijkste is wat een vrouw kan doen in haar leven. Zij waren het daarentegen minder snel eens met de overtuiging dat alleen de moeder zelf goed voor haar kinderen kan zorgen.

Als mogelijke verklaring geven Walls, Helms en Grzywacz aan dat deze fulltime werkende moeders wellicht hun overtuigingen onbewust aan hun gedrag aanpassen. Zij noemen hierbij een concept uit de psychologie, de zelfdiscrepantietheorie (*self-discrepancy theory*), die stelt dat men spanningen zoals schuld en schaamte kan ervaren wanneer gedrag en overtuigingen te ver van elkaar af liggen. Om deze discrepantie te verkleinen, zullen mensen hun overtuigingen moeten aanpassen op hun gedrag. Wellicht dient dit concept ook als verklaring voor de verschillen die Johnston en Swanson (2006) vonden tussen wat moeders belangrijk vinden binnen het moederschap. Zo vinden thuisblijvende moeders het vooral belangrijk om altijd beschikbaar te zijn, parttime werkende vrouwen dat zijzelf gelukkig zijn en fulltime werkende vrouwen het hebben van een identiteit buitenshuis. Psychologen geven verder aan dat het geloof in intensief moederschap negatieve psychische uitkomsten kan hebben voor moeders. Het geloof in de stelling dat de moeder de meest essentiële verzorger is voor het kind kent namelijk een negatieve relatie met de levenstevredenheid van moeders (Rizzo, Schiffrin & Liss, 2013).

Overtuigingen van genderrollen kunnen van invloed zijn op de taakverdeling binnen het ouderschap. Onderzoek binnen gezinsstudies toont aan dat de overtuiging in sterk verschillende genderrollen kan uitmonden in het eerder genoemde *maternal gatekeeping*, waarbij de moeder zorgtaken op zich neemt en daardoor de vader belemmert, om zo aan de hoge standaarden voor moeders te kunnen voldoen (Gaunt, 2008). Daarnaast vond psychologe

Petrassi (2011) in haar kwalitatief onderzoek dat verwachtingen van de moederrol een rol spelen bij de taakverdeling binnen het ouderschap. Deze verwachtingen komen zowel van de moeder zelf, als van de maatschappij.

Uit een review van literatuur over genderideologieën komt naar voren dat deze vooral worden doorgegeven door middel van socialisatieprocessen. Voorspellers die vaak genoemd worden zijn opvoeding, media, onderwijs en geloof (Davis & Greenstein, 2009). Een recent onderzoek binnen de sociologie richt zich bijvoorbeeld naast de overtuigingen van de moeder, ook op de overtuigingen van de vader. Beide ouders blijken invloed te hebben op de genderideologie van hun adolescenten. Vaders hebben hierbij een grotere invloed dan moeders. Ook de media kan invloed hebben op de genderideologie (Davis & Wills, 2010).

De invloed van de media komt ook binnen ander onderzoek aan bod.

Communicatiewetenschappers Johnston en Swanson (2003) onderzochten bijvoorbeeld de tegenstrijdigheden binnen vrouwenbladen over de moederrol. In deze vrouwenbladen worden eerste bepaalde moederrollen gepromoot, waarna ze weer afgekeurd worden. Vooral voor vrouwen die thuisblijven bestaan negatieve beoordelingen; zij hebben geen eigen identiteit, geen behoefte aan persoonlijke succes, geen onafhankelijkheid en geen zelfvertrouwen. Een werkende moeder is dan wel succesvol en vol zelfvertrouwen, maar weinig vrouwen kunnen dit op een goede manier combineren met de zorg voor kinderen.

Culturele invloeden op de taakverdeling binnen ouderschap kunnen te maken hebben met overtuigingen die de ouders hebben over een vader- of moederrol. Deze overtuigingen kunnen doorgegeven zijn door middel van opvoeding, onderwijs, geloof en media.

1.2.4 Persoonlijke invloeden

Naast praktische en culturele invloeden, kunnen ook persoonlijke invloeden een rol spelen bij de taakverdeling binnen ouderschap. Aspecten die in de literatuur naar voren komen zijn attitudes met betrekking tot de zorg voor kinderen, het zelfvertrouwen van de ouder, het opleidingsniveau, de waarde die men hecht aan werk, het sociaal netwerk en de taakverdeling van de eigen ouders. Deze aspecten zullen in deze paragraaf worden behandeld.

Ten eerste toont kwantitatief onderzoek binnen Nederland aan dat vrouwen positievere attitudes hebben met betrekking tot schoonmaken, koken en voor de kinderen zorgen dan mannen. Zij geven aan dit 'leuker' te vinden dan mannen en hebben daarom ook een groter aandeel binnen deze taken dan mannen. Een positievere attitude naar de zorg voor kinderen

kan dus leiden tot een groter aandeel in kindgerelateerde zorgtaken (Poortman & van der Lippe, 2009).

Daarnaast kan zelfvertrouwen een rol spelen in de taakverdeling binnen ouderschap. Uit onderzoek binnen gezinsstudies blijkt dat vaders die minder zelfvertrouwen hebben met betrekking tot de zorg voor kinderen, hierbij minder betrokken bij zijn. Ook *maternal gatekeeping* is sterker aanwezig wanneer moeders de vaders als onbekwaam zien (Fagan & Barnett, 2003). Daarnaast kan ook het zelfvertrouwen van de moeder van invloed zijn op de mate van *maternal gatekeeping* die zij toepast. Onderzoek van psychologe Gaunt (2008) wijst uit dat moeders met minder zelfvertrouwen, meer moeite doen om hun moederidentiteit vast te stellen en meer in traditionele rolpatronen geloven.

Veel onderzoek binnen gezinsstudies geeft opleidingsniveau als belangrijke voorspeller van een meer gelijke taakverdeling. Vrouwen met een hogere opleiding vinden hun persoonlijke doelen en carrières erg belangrijk. Hierin zal bijvoorbeeld geloof in intensief moederschap hen beperken (Walls, Helms & Grzywacz, 2014). Ander onderzoek geeft aan dat vaders met een hogere opleiding meer betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen (Roggman, Boyce, Cook & Cook, 2002).

Ook de waarde die men hecht aan werk kan van invloed zijn op de taakverdeling binnen ouderschap. Dit blijkt uit Nederlands onderzoek naar economische factoren en de attitudes en meningen van moeders. Wanneer vrouwen meer waarde aan hun werk hechten, zullen hun kinderen eerder naar de kinderopvang gaan. Daarnaast speelde ook de overtuiging mee of het normaal is om de zorg voor kinderen af te staan aan anderen. Ten slotte gaan moeders eerder werken wanneer zij over een sociaal netwerk beschikken die de zorg voor de kinderen op zich kan nemen. Voor moeders die hun kinderen liever niet naar de kinderopvang sturen, zijn bijvoorbeeld oppasopa's en -oma's een uitkomst (Gameren & Ooms, 2009).

Tot slot is de taakverdeling die de ouders in hun kindertijd hebben meegemaakt van belang voor de taakverdeling die zij nu toepassen. Volgens onderzoek geven ouders hun taakverdeling door aan hun kinderen. Vooral voor meisjes dienen ouders als rolmodel. Bij dit onderzoek is het niet zozeer de ideologie van de ouders die van invloed is op het later rolgedrag van hun kinderen, maar eerder hun eigen rolgedrag (Denuwelaere, 2003).

Concluderend blijkt dat de taakverdeling binnen het ouderschap nog steeds niet gelijk is. Vrouwen gaan eerder minder werken en nemen ook meer zorgtaken op zich. Verschillende soorten invloeden die hierbij een rol kunnen spelen zijn behandeld. Binnen praktische komen de invloed van het beleid, de cultuur op de werkvloer en andere economische aspecten naar voren. Bij culturele invloeden gaat het vooral over de genderideologie die mogelijk in de

samenleving heerst. Ten slotte houden persoonlijke invloeden voornamelijk attitudes, opleidingsniveau, zelfvertrouwen en de taakverdeling van de eigen ouders in. De verschillende invloeden kennen een interactie en versterken elkaar, zoals blijkt uit het aspect van *maternal gatekeeping*. Dit concept komt namelijk binnen alle invloeden voor. Een hoog werk-familieconflict, geloof in intensief moederschap, weinig zelfvertrouwen en weinig vertrouwen in de vader kunnen allen leiden tot een hogere mate van *maternal gatekeeping*.

1.3. Interdisciplinariteit

De totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap wordt binnen dit onderzoek interdisciplinair benaderd. Verschillende disciplines hebben namelijk ideeën en theorieën over de totstandkoming van deze taakverdeling, maar afzonderlijk zijn zij niet genoeg om dit onderwerp in zijn volledigheid te benaderen. Binnen de drie soorten invloeden die in het theoretisch kader zijn behandeld, hebben verschillende disciplines onderzoek gedaan en grijpen verschillende disciplines op elkaar in. Sociologen stellen vooral dat de taakverdeling binnen ouderschap in een sociale omgeving plaatsvindt. Verschillende sociale processen kunnen daarom van invloed zijn, zoals genderrollen. Vanuit psychologisch oogpunt wordt voornamelijk benadrukt wat er in de persoon zelf omgaat, zoals hun gevoel en mogelijke spanningen. Theorieën binnen de beleidskunde en economie hebben voornamelijk te maken met effecten van beleid en andere economische aspecten op gedrag.

Binnen de praktische invloeden zijn verschillende onderzoeken aangehaald die van zichzelf een interdisciplinair karakter hebben, zoals arbeidssociologie en sociale psychologie. Maar ook onderzoeken die passen binnen de sociologie en beleidskunde. Ook binnen de culturele en persoonlijke invloeden zijn verschillende disciplines naar voren gehaald die elkaar aanvullen, zoals psychologie, sociologie en interdisciplinaire gezinsstudies.

De inzichten uit verschillende disciplines kennen mogelijk een interactie met elkaar. Sociologische processen, zoals heersende genderrollen, zouden invloed kunnen hebben op meer psychologische processen, zoals spanningen door werk-familieconflict. Binnen dit onderzoek zal daarom getracht worden om al deze verschillende benaderingen te integreren door dieper in te gaan op alle invloeden en mogelijk onderliggende interacties tussen deze invloeden. Verschillende persoonlijke invloeden hebben bijvoorbeeld invloed op de manier waarop culturele invloeden werken. Een hoog opleidingsniveau kan betekenen dat intensief moederschapovertuigingen minder snel als waarheid worden aangenomen (Walls, Helms & Grzywacz, 2014). Echter, een hoog opleidingsniveau zou ook invloed kunnen hebben op meer

praktische invloeden, zoals wie het hoogste aandeel binnen de inkomsten heeft. Maar ook verschillende culturele invloeden kunnen invloed hebben op praktische invloeden en andersom. Zo kunnen heersende overtuigingen beleid veranderen en kan beleid ook attitudes veranderen (Himmelweit & Sigala, 2004). Het is daarom van belang om alle verschillende invloeden te onderzoeken en hoe zij onderling in interactie zijn om een volledig beeld te krijgen van de totstandkoming van de taakverdeling binnen het ouderschap. Hierbij lijkt een interdisciplinair karakter noodzakelijk. Zo ontstaat een duidelijke interpretatie van hoe en op welke manier deze invloeden wellicht een rol hebben gespeeld en zo wordt beter inzicht verkregen in het onderwerp.

2. Probleemstelling

2.1. Doelstelling

Nog steeds lijken vrouwen de hoogste bijdrage te leveren wanneer het om de zorg voor kinderen gaat. Het doel van dit onderzoek is te begrijpen op welke manier ouders in Nederland de taakverdeling binnen het ouderschap invullen en wat de achterliggende redenen hier volgens hen voor zijn. Hiervoor zal gekeken worden naar de rol van praktische, culturele en persoonlijke invloeden. Dit onderzoek zal zich richten op ouders met jonge kinderen, omdat deze kinderen meer zorg nodig hebben dan oudere kinderen. Zowel de vader als moeder wordt meegenomen in dit onderzoek omdat op deze manier een compleet beeld ontstaat van de taakverdeling en hoe deze tot stand komt. Vaders en moeders vervullen namelijk beide een rol binnen de taakverdeling en hebben deze daarom samen gevormd. Door beide te interviewen kunnen zij elkaar aanvullen en tegenspreken waardoor een vollediger beeld ontstaat.

Binnen het theoretisch kader zijn verschillende inzichten naar voren gekomen die licht kunnen werpen op het hoofdconcept 'invloeden op de taakverdeling binnen het ouderschap'. Ten eerste kunnen praktische invloeden verklaren hoe de taken binnen ouderschap worden verdeeld. Zo kunnen ouders bijvoorbeeld spanningen voelen doordat de eisen die gesteld worden aan een werknemer in strijd kunnen zijn met de eisen die men stelt aan een ouder (Greenhaus & Beutell, 1985). Echter zouden ook culturele invloeden kunnen verklaren hoe de taken binnen ouderschap worden verdeeld, zoals de *doing gender ideology* stelt (West & Zimmerman, 1987). Ouders zouden wellicht eerder geneigd zijn zich te gedragen naar bepaalde genderrollen. Tot slot kunnen ook persoonlijke invloeden een rol hebben gespeeld, zoals attitudes. Een positievere attitude naar de zorg voor kinderen kan bijvoorbeeld leiden tot een groter aandeel in kindgerelateerde zorgtaken (Poortman & van der Lippe, 2009).

Het doel van dit onderzoek is door middel van duo-interviews meer zicht te krijgen op de verschillende invloeden die meespelen en hoe zij zich tot elkaar verhouden en elkaar mogelijk versterken. Hierbij zijn de verschillende ervaringen, meningen gevoelens en attitudes van de ouders van belang.

2.2. Onderzoeksvragen

De hoofdvraag binnen dit onderzoek zal zijn: *Hoe ervaren Nederlandse stellen met jonge kinderen de verschillende invloeden die mogelijk een rol spelen bij de taakverdeling binnen hun ouderschap?* Deze hoofdvraag zal beantwoord worden met behulp van vier deelvragen. De eerste deelvraag zal dieper ingaan op de taakverdeling binnen ouderschap. De volgende drie deelvragen zullen een overzicht geven van de invloeden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij de taakverdeling binnen het ouderschap.

1. *In hoeverre ervaren Nederlandse ouders ongelijkheid bij hun taakverdeling binnen ouderschap?* Er zal gekeken worden in hoeverre verschillende respondenten een ongelijke verdeling ervaren. Het is van belang voor de onderzoeker om eerst een beeld te kunnen vormen van de taakverdeling binnen het ouderschap, om vervolgens dieper in te gaan op de mogelijke invloeden die hierbij een rol hebben gespeeld. Er zal hier gelet worden op de werk-familiebalans, routinematige versus niet-routinematige zorg, zorg in afwezigheid en aanwezigheid van de partner en de hoeveelheid verantwoordelijkheidsgevoel die elke ouder ervaart.

2. *In hoeverre hebben praktische invloeden een rol gespeeld bij de taakverdeling binnen ouderschap?* Met deze deelvraag zal duidelijk gemaakt worden in hoeverre praktische invloeden volgens de ouders een rol hebben gespeeld binnen de taakverdeling. Vanuit het perspectief van de ouders zal bekeken worden in hoeverre zij bijvoorbeeld praktische druk ervaren door omstandigheden die door het beleid zijn bepaald. Ook zal het hier gaan over de situatie op het werk en financiële overwegingen.

3. *In hoeverre hebben culturele invloeden een rol gespeeld bij de taakverdeling binnen ouderschap?* Hier zal gekeken worden naar de verwachtingen die beide ouders hebben van de vader- en moederrol. Ook zal gekeken worden hoe deze ideologieën ontstaan zijn. Daarom zullen een aantal mogelijke bronnen van culturele ideologieën besproken worden, zoals opvoeding, religie, onderwijs en media.

4. *In hoeverre hebben persoonlijke invloeden een rol gespeeld bij de taakverdeling binnen ouderschap?* Persoonlijke invloeden die in het theoretisch kader naar voren zijn gekomen zijn attitudes, zelfvertrouwen, opleidingsniveau, waarde die men hecht aan werk, beschikbaarheid van het sociale netwerk en de taakverdeling van de eigen ouders. Deze aspecten zullen naar voren worden gebracht in het interview, maar de precieze invulling van persoonlijke invloeden wordt aan de respondenten overgelaten.

2.3. Relevantie

2.3.1. Wetenschappelijke relevantie

In dit onderzoek wordt geprobeerd door interdisciplinair te werk te gaan een vollediger beeld te krijgen van de taakverdeling binnen ouderschap door het integreren van verschillende concepten. Hierbij zal gekeken worden in hoeverre zij elkaar versterken of juist conflict veroorzaken. Binnen Nederland is nog geen onderzoek gedaan naar de drie dimensies, zoals zij nu gesteld zijn. Afzonderlijk zijn de verschillende invloeden wel onderzocht, maar nog niet samen. Dit onderzoek kan nieuw licht werpen op de verschillende soorten invloeden en hoe deze zich tot elkaar verhouden.

Verder is nog weinig onderzoek dat zich richt op koppels in combinatie met deze verschillende invloeden. Vaak worden alleen moeders onderzocht met betrekking tot de meeste behandelde concepten. Het is daarom interessant om deze onderwerpen vanuit beide perspectieven te behandelen. Wanneer maar één perspectief wordt behandeld, kan dit een belemmering zijn voor het onderzoek, omdat niet het volledige beeld naar voren komt. Doordat respondenten elkaar tegen kunnen spreken en aanvullen, kan dieper in worden gegaan op de verschillende invloeden.

Tot slot is veel kwantitatief onderzoek gedaan naar de taakverdeling, waarbij duidelijk is geworden dat moeders meer zorgtaken op zich nemen dan vaders. Hierbij is nog niet duidelijk genoeg waar deze scheve verdeling precies vandaan komt. Door middel van dit kwalitatieve onderzoek wordt dieper ingegaan op de verschillende invloeden die mogelijk een rol hebben gespeeld. Er zal hierbij een focus liggen op de verschillende meningen, gevoelens en attitudes van respondenten. Hierbij kan een betere interpretatie ontstaan van de achterliggende constructen en hoe deze met elkaar in interactie zijn.

2.3.2. Maatschappelijke relevantie

Dit onderzoek kan nieuwe inzichten voortbrengen die het maatschappelijk debat over de taakverdeling binnen het ouderschap in Nederland kunnen verrijken. Hoewel moeders steeds meer werken, lijken zij nog steeds een groter aandeel te hebben in het huishouden en de zorg voor de kinderen. Dit zou negatieve effecten kunnen hebben voor moeders, doordat zij bijvoorbeeld veel spanning kunnen ervaren wanneer zij willen voldoen aan bepaalde normen (Rizzo, Schiffrin & Liss, 2013). Maar ook negatieve effecten voor vaders, omdat zij

bijvoorbeeld worden weggehouden van de zorg voor de kinderen door middel van *maternal gatekeeping* of zich niet gewaardeerd voelen binnen hun vaderrol (Allen & Hawkins, 1999).

Door middel van dit onderzoek kunnen ouders bewuster worden van de beslissingen die zij nemen op het gebied van de taakverdeling binnen het ouderschap en hoe deze beslissingen gemaakt zijn. Genderrollen zouden bijvoorbeeld onbewust een rol kunnen spelen in de taakverdeling binnen ouderschap. Ook wil dit onderzoek meer inzicht geven in de rol van het Nederlands beleid met betrekking tot de taakverdeling van ouders. Misschien moet het beleid op het gebied van het combineren van werk en zorg wel een andere richting in slaan, wil het leiden tot een hoger aandeel vrouwen op de arbeidsmarkt.

3. Methode

3.1. Onderzoeksstrategie

In dit onderzoek zal een kwalitatieve benadering toegepast worden. Petrassi (2012) geeft aan dat vrouwen erg tegenstrijdig waren in haar kwalitatieve onderzoek naar taakverdeling.

Daarom geeft zij aan dat dit soort concepten beter op een kwalitatieve manier geïnterpreteerd kunnen worden. Attitudes verschillen namelijk per context en zijn flexibel. Bovendien zijn ouders zich niet altijd bewust van de ongelijke verdeling. In Petrassi's onderzoek bijvoorbeeld kwam deze bewustwording vaak pas na het interview. Daarnaast is veel onderzoek over de taakverdeling binnen ouderschap kwantitatief, waardoor tot op heden weinig aandacht gegeven werd aan de achterliggende constructen. Tot slot is dit onderzoek explorerend van aard, en kan dit onderzoek dienen als aanzet voor verder onderzoek. Zo kunnen de redenen die de respondenten noemen voor de taakverdeling binnen het ouderschap later op grotere schaal onderzocht worden. Om deze redenen is kwalitatief onderzoek noodzakelijk.

Het onderzoek zal een inductief karakter hebben. De hoofdvraag is relatief open gesteld. Door middel van beantwoording van de onderzoeksvragen kunnen dus nieuwe inzichten worden bereikt. Zo kunnen andere, nieuwe aspecten naar voren komen die nog niet in het theoretisch kader genoemd zijn. Deze nieuwe aspecten zouden mogelijk in te kunnen delen zijn bij praktische, culturele of persoonlijke invloeden, maar kunnen ook een nieuwe soort invloed introduceren die nog niet is behandeld in het theoretisch kader. Deze nieuwe concepten kunnen worden verbonden aan de eerder gevonden theorieën en deze uitbreiden.

Er wordt uitgegaan van een interpretatieve epistemologie. Deze geeft aan dat een onderscheid bestaat tussen objecten binnen natuurwetenschappen en objecten binnen sociale wetenschappen. Sociale wetenschappers moeten het menselijk gedrag begrijpen in plaats van uitleggen (Bryman, 2008). Door naar achterliggende invloeden te vragen, kan de manier waarop ouders de zorgtaken verdelen beter worden begrepen.

Tot slot wordt onderzocht vanuit een constructivistische ontologie. Sociale fenomenen en hun betekenissen worden constant geconstrueerd door sociale actoren door middel van sociale interactie (Bryman, 2008). Zij zijn daarom constant in verandering. De concepten die worden behandeld in dit onderzoek, kunnen zich telkens ontwikkelen doordat mensen een andere betekenis aan ze geven. Het concept 'ouderschap' kan bijvoorbeeld enorm verschillen tussen mensen. In het onderzoek van Pedersen (2012) komt naar voren dat vaders en moeders

ouderschap op een andere manier ervaren. Maar ook tijd kan ervoor zorgen dat telkens op een andere manier naar bijvoorbeeld vaderschap wordt gekeken (Doucet, 2013). Concepten zijn daarom intensiever te onderzoeken door middel van kwalitatief onderzoek, zodat respondenten meer hun eigen invulling kunnen geven. Omdat inzicht wordt geworven op de invloeden op de taakverdeling is de beleving en betekenisgeving van de respondent erg belangrijk. Op deze manier wordt het sociale fenomeen, de taakverdeling binnen ouderschap, beter begrepen.

3.2. Onderzoeksdesign

Het onderzoeksdesign van dit onderzoek is een cross-sectioneel design. Verschillende variabelen zullen namelijk bij verschillende respondenten vergeleken worden. Er zal hierbij gekeken worden naar de verschillen en overeenkomsten tussen de respondenten. Bij cross-sectioneel onderzoek wordt aandacht gegeven aan mogelijke associaties tussen verschillende concepten (Bryman, 2008).

Omdat dit een kwalitatief onderzoek is, zijn veel mogelijke nadelen van het cross-sectioneel design hier niet van toepassing. Er kan gesteld worden dat dit onderzoek een hogere ecologische validiteit heeft dan onderzoek met een meer kwantitatief karakter (Bryman, 2008). Een negatief aspect van dit onderzoek is de moeilijke generaliseerbaarheid. Het onderzoek heeft echter een explorerend karakter en heeft dus niet per se als doel om te generaliseren, maar eerder te verklaren.

3.3. Onderzoeksmethode

Er zullen semi-gestructureerde interviews gehouden worden. Er is gekozen voor interviews, omdat op deze manier dieper op concepten in kan worden gegaan. In een interview kan men namelijk doorvragen, wanneer iets niet duidelijk is of wanneer gedacht wordt dat meer achter het eerste antwoord schuilt. In dit onderzoek is een focus op bepaalde aspecten en wordt een verdeling gemaakt tussen verschillende invloeden. Daarbij zijn een aantal specifieke zaken die aangekaart zullen worden in de interviews, zoals geloof in genderrollen. Daarnaast is het van belang om gedeeltelijk eigen inbreng van de respondent te verzekeren. Daarom moet het interview een zekere mate van flexibiliteit bevatten. Op deze manier kunnen ook andere aspecten geïdentificeerd worden die mogelijk invloed hebben gehad op de taakverdeling binnen het ouderschap.

Om een compleet beeld te krijgen van de totstandkoming van de taakverdeling binnen het ouderschap is het nodig om beide ouders te interviewen, omdat op deze manier vanuit beide perspectieven kan worden gekeken. Er wordt vanuit gegaan dat keuzes binnen de taakverdeling samen gemaakt worden. Daarom kan op deze manier een completer beeld ontstaan. Daarnaast is zowel het vaderschap als het moederschap mogelijk verbonden met genderrollen.

Er is gekozen om duo-interviews te houden. De vader en moeder zullen dus beide op hetzelfde moment geïnterviewd worden. Op deze manier kunnen ze op elkaar reageren, elkaars verhaal aanvullen en kan er discussie ontstaan over onderwerpen die normaal niet naar voren waren gekomen bij solo-interviews. Er kan dus dieper en meer gedetailleerd op het probleem ingegaan worden. De verhalen die naar voren komen zijn wellicht meer reëel en minder geïdealiseerd dan wanneer één van beide zou worden geïnterviewd. Daarnaast kunnen er later geen conflicten ontstaan wanneer zij zichzelf of elkaar 'herkennen' in het onderzoek, omdat alles wat is gezegd al door de partner is gehoord. Tot slot is het, vooral voor fulltime werkende ouders, praktischer. Er hoeft niet op het werk te worden afgesproken, omdat de partner er gewoon bij mag zijn (Bjørnholt & Farstad, 2012).

3.4. Operationalisering

In de bijlage is het operationalisatieschema te vinden (zie bijlage 1). Het concept taakverdeling binnen ouderschap is onderverdeeld in de dimensies werk-familiebalans, soorten zorg en verantwoordelijkheid. De indicatoren die hierbij horen zijn investering van tijd, routinezorg of non-routine zorg, zorg in aanwezigheid of afwezigheid van de partner en verantwoordelijkheidsgevoel voor de verzorging van de kinderen. Hier is voor gekozen omdat uit de literatuur naar voren komt dat op deze punten mogelijk verschillen tussen mannen en vrouwen bestaan (Gibbb, Fergusson, Horwoord & Boden, 2014; Craig, 2006; Craig & Mullan, 2011; Renk et al., 2003).

De verschillende invloeden zijn onderverdeeld in de dimensies praktische invloeden, culturele invloeden en persoonlijke invloeden. Praktische invloeden hebben mogelijk te maken met de invloed van het beleid omdat de politiek mogelijk attitudes en gedrag van mensen kan veranderen (Mimmelweit & Sigala, 2004). Volgens Greenhaus & Beutell (1985) kan een spanning ontstaan wanneer men zowel de ouderrol als de werknemerrol probeert te verwezenlijken. Daarom is de dimensie combineren van werk en zorg toegevoegd aan het schema. Tot slot kunnen financiële overwegingen een rol hebben gespeeld. Zo blijkt uit het

onderzoek dat de inkomsten van de vrouw een relatie kent met de mate waarin de mannen bijdragen aan het huishouden en de zorg voor kinderen (Raley, Bianchi & Wang; Schneider, 2011).

Culturele invloeden zijn onderverdeeld in overtuigingen van de vaderrol, overtuigingen van de moederrol en het ontstaan van deze ideologieën. Voorbeelden van overtuigingen die verschillend kunnen zijn voor vader en moeder zijn de goede kostwinnerrol (Loscocco & Spitze, 2007) en intensief moederschapovertuigingen (Walls, Helms & Grzywacz, 2014). Het is interessant om te zien op welke manier men deze overtuigingen heeft verkregen. Uit onderzoek blijkt dat deze genderideologieën worden voornamelijk doorgegeven via socialisatieprocessen zoals, opvoeding, onderwijs, geloof en media (Davis & Greenstein, 2009). Daarom zijn deze tevens toegevoegd aan het schema.

Tot slot bestaan persoonlijke invloeden uit zeven indicatoren. Ten eerste kunnen vrouwen positievere attitudes hebben met betrekking tot de zorg voor de kinderen (Poortman & van der Lippe, 2009). Ten tweede kan zowel het zelfvertrouwen van de moeder als van de vader invloed hebben op de hoeveelheid zorg die zij geven (Fagan, Barnett, 2003; Gaunt, 2008). Ten derde kan een hoger opleidingsniveau van beide ouders zorgen voor een meer gelijke taakverdeling binnen ouderschap (Walls, Helms & Grzywacz, 2014; Roggman, Boyce, Cook & Cook, 2002). Uit onderzoek van Gamera en Ooms (2009) komt naar voren dat de waarde die men hecht aan werk, de overtuiging of het normaal is de zorg over te laten aan derden en de beschikbaarheid van het sociaal netwerk invloed hebben op de mate waarin die moeders werken. Dit zijn daarom de vierde, vijfde en zesde indicator. Tot slot is de taakverdeling van de eigen ouders wellicht van invloed geweest. Hun rolgedrag kan namelijk overgenomen worden door hun kinderen (Denuwelaere, 2003).

Van tevoren is een vragenlijst opgesteld die al deze indicatoren dekt (zie bijlage 2). Deze dient als leidraad voor de interviews. Een belangrijk aspect in dit onderzoek is de interdisciplinariteit. Daarom zal getracht worden ook binnen het interview dit naar voren te laten komen. Vragen die bijvoorbeeld gesteld kunnen worden zijn: ‘Denk je dat jouw ideale beeld van een moeder invloed heeft op de hoeveelheid spanning die je voelt bij het combineren van werk en gezin?’ Of: ‘Heeft jouw ideale beeld van een moeder invloed op de waarde die je hecht aan je werk?’ Omdat de interviews semi-gestructureerd zijn, is het van belang dieper in te gaan op wat respondenten zeggen. Dit zal bijvoorbeeld gebeuren door situaties te schetsen, zoals: ‘Wanneer de rollen zouden zijn omgedraaid, en de ander verdient meer, zou de taakverdeling dan ook veranderen?’ Of: ‘Wanneer de kinderen ziek zijn, wie zorgt er dan het meest voor ze en hoe komt dit?’ Op deze manier worden respondenten aan

het denken gezet over de verschillende soorten concepten. Ook kan bijvoorbeeld gevraagd worden naar de mening van de partner wanneer wat gesteld wordt. Er kunnen interviewvragen worden toegevoegd, wanneer uit voorgaande interviews nieuwe inzichten zijn opgedaan. Aan het einde van de interviews is vaak een samenvatting gegeven van de belangrijkste conclusies van hetgeen de respondenten gezegd hebben. Op deze manier konden zij aangeven of de onderzoeker ze goed genoeg begrepen heeft en eventueel verbeteringen aanbrengen.

3.5. Respondenten

Het onderzoek richt zich op stellen met jonge kinderen. Minstens één kind van de respondenten zal onder de vijf jaar zijn, omdat op deze leeftijd de thema's die worden behandeld een nog erg grote rol spelen. Veel kinderen onder de vijf gaan nog niet of pas net naar school. Daarom hebben ouders nu of zeer recentelijk te maken gehad met zaken zoals formele en informele kinderopvang of hebben zij een keuze moeten maken wie van beide minder gaat werken. Aangezien dit concepten zijn die centraal staan in dit onderzoek, is gekozen voor ouders met kinderen onder de vijf jaar.

Verder wordt getracht een zo divers mogelijke respondentengroep samen te stellen. Er wordt hierbij vooral gekeken naar verschillende soorten taakverdelingen, waarbij fulltime, parttime en niet-werkende ouders elkaar afwisselen. Ook wordt geprobeerd ouders met verschillende opleidingsniveaus te werven, omdat deze mogelijk van invloed kunnen zijn op de taakverdeling (Walls, Helms & Grzywacz, 2014; Roggman, Boyce, Cook & Cook, 2002).

De respondenten worden geworven via *convenience sampling*, dat wil zeggen via het sociaal netwerk van de onderzoeker. Er zal hierbij gelet worden niet te blijven hangen in dezelfde kenniskring, om zo representatief mogelijk te blijven. Op verschillende fora, zoals oudersonline.nl en via *snowball sampling* zal vervolgens nog worden gezocht naar moeilijk vindbare respondenten, zoals respondenten waarbij de man fulltime thuis is.

3.6. Data-analyse

De interviews zullen worden opgenomen en op een later tijdstip worden getranscribeerd. Met behulp van MAXQDA wordt de data vervolgens verwerkt en gecodeerd. Binnen dit onderzoek zal gebruik worden gemaakt van *grounded theory*. Er bestaat bij deze vorm van analyseren een hechte relatie tussen de methode, dataverzameling, data-analyse en uiteindelijke vorming van theorieën (Bryman, 2008). Er wordt daarom tijdens het analyseren

constant teruggekoppeld naar het theoretisch kader en de methode. Er zijn zoveel mogelijk respondenten geïnterviewd, tot geen nieuwe informatie meer naar voren kwam.

Tijdens het coderen zijn verschillende hoofdcodes en subcodes aangemaakt (zie bijlage 4). Deze codes lijken sterk op de indicatoren die men kan vinden in het operationalisatieschema, omdat dit sowieso aspecten zijn die naar voren werden gebracht tijdens de interviews (zie bijlage 1). Echter, door middel van doorvragen en open te blijven staan voor de eigen inbreng van de respondenten zijn een aantal belangrijke veranderingen te zien. Dit zorgde ervoor dat twee nieuwe concepten toegevoegd zijn aan het coderingsschema namelijk, ‘attitude van het kind naar derden’ en ‘beeld van ouderschap’. Het eerste concept is later toegevoegd aan de vragenlijst, bij het tweede concept was dit niet expliciet nodig omdat deze bij alle interviews min of meer doorklonk. Daarnaast zijn twee subcodes aan de hand van de interviews onderverdeeld in meerdere verschillende subcodes. Het gaat hierbij om de subcode ‘zorg overlaten aan anderen’ die onderverdeeld is in ‘vertrouwen in elkaar’, ‘opvang door sociaal netwerk’, ‘attitude naar kinderopvang’ en ‘attitude van het kind naar derden’. En om de subcode ‘ontstaan’, welke is onderverdeeld in ‘media/sociale norm’, ‘opvoeding’, ‘onderwijs’ en ‘geloof’. Tot slot is ‘behoeftes opzij zetten’ toegevoegd, omdat ook op dit punt binnen de interviews verschillen tussen vaders en moeders naar voren zijn gekomen. In bijlage 4 is overzichtelijk weergegeven welke codes zijn gebruikt en in bijlage 5 kan men tevens een voorbeeld van een gecodeerd interview vinden.

3.7. Ethische verantwoording

De respondenten zijn volledig anoniem behandeld binnen dit onderzoek. Dit is van tevoren ook duidelijk gemaakt aan de respondenten. Ook is van tevoren gevraagd of het interview mocht worden opgenomen, geen van allen had hier bezwaar tegen. Mogelijk zullen koppels zich door dit onderzoek bewuster zijn van de huidige rolpatronen. Er zijn tevens een aantal kleine discussiepunten tussen vader en moeder geweest. Deze hebben, voor zover de onderzoeker kan beoordelen, geen nadelige effecten gehad voor de respondenten. Er is getracht om zo objectief mogelijk te blijven, zodat zo eerlijk mogelijk kon worden geantwoord.

4. Resultaten

4.1. Onderzoeksproces

Uiteindelijk zijn 12 stellen geïnterviewd. Kennissen gaven, met toestemming, telefoonnummers en mailadressen van potentiële respondenten. Bijna alle personen die op deze manier benaderd zijn, hebben toegestemd mee te doen. Andere vormen van sampling hebben helaas geen resultaat opgeleverd.

De ouders zullen worden weergegeven door middel van cijfers. Koppel 1 of stel 1, bestaat uit vader 1 en moeder 1. Koppel 2 of stel 2, bestaat uit vader 2 en moeder 2, etcetera. Hiervoor is gekozen om het zo leesbaar mogelijk te houden. Wanneer pseudoniemen worden gebruikt, is het wellicht niet altijd duidelijk welke vader bij welke moeder hoort.

De gemiddelde leeftijd van de vaders is 35,2 jaar en de gemiddelde leeftijd van de moeders is 33,3 jaar. Negen moeders werken minder dan hun partners. Bij de overige drie is één vader fulltime thuis, omdat hij zijn werk niet meer kan uitvoeren in verband met zijn ziekte en werkt één vader parttime, omdat hij geen fulltime werk kan vinden. Slechts één vader is vrijwillig vaker thuis dan zijn partner. Veel ouders maken gebruik van oppasopa's en -oma's en een aantal ook van de formele kinderopvang. Het opleidingsniveau van de ouders varieert van mbo- tot wo-niveau, maar dit leek niet van invloed te zijn op de taakverdeling binnen ouderschap. Een meer gedetailleerd overzicht van de respondenten is te vinden in bijlage 3.

De interviews namen allemaal drie kwartier of langer in beslag. Het langste interview duurde anderhalf uur. Per koppel verschilde dit in verband met de eigen inbreng. Alle interviews vonden in de avond plaats bij de respondenten thuis. Wellicht hing mede daardoor een erg ontspannen sfeer. Op twee kinderen na, lagen alle kinderen op dit tijdstip in bed.

Binnen elk concept kwamen verschillende dimensies naar voren die volgens de respondenten een invloed hebben gehad op hun taakverdeling binnen ouderschap. Om het zo overzichtelijk mogelijk te houden zullen de resultaten daarom worden behandeld in de volgorde van de gestelde deelvragen. De belangrijkste concepten die in vrijwel elk interview naar voren kwamen zijn de flexibiliteit van het werk, het beeld van ouderschap, de waarde die men hecht aan het werk, de taakverdeling van de eigen ouders en het vertrouwen dat het kind goed terecht komt. Bij dit laatste aspect speelt de attitude van het kind naar derden een erg belangrijke rol.

4.2. Taakverdeling binnen ouderschap

Eerst zal gekeken worden in hoeverre respondenten ongelijkheid ervaren bij de taakverdeling binnen het ouderschap. Hiervoor zal dieper ingegaan worden op mogelijke verschillen tussen vader en moeder met betrekking tot de zorg die alleen gegeven wordt, de zorg die samen gegeven wordt, routinezorg, niet-routinezorg en ervaringen van verantwoordelijkheidsgevoel.

Wanneer gekeken wordt naar de zorg die men alleen geeft, wordt door de respondenten aangegeven dat moeders dit over het algemeen meer doen. Dit komt omdat de vaders gemiddeld meer werken dan de moeders. Van de 24 respondenten zijn twee moeders en één vader fulltime thuis. Hun partners zijn daarom geen vaste dag in de week alleen met de kinderen. Bij de rest van de stellen werkt zowel de vader als moeder. Bij zeven koppels werken de vaders meer dan de moeders en bij twee koppels is deze situatie omgedraaid. Bij zes van deze negen stellen heeft de partner die het meest werkt minstens één dag alleen met de kinderen, wanneer dit vaders betreft vaak ‘papadag’ genoemd. Bijna alle ouders vinden het belangrijk, dat ieder zijn of haar moment alleen heeft met de kinderen. Vader 5 zegt bijvoorbeeld:

V5: ‘Dat is ook heerlijk. Omdat je dan... ongemerkt ga je dingen van elkaar overnemen. Ik geloof ook dat het een natuurlijk proces is dat je de dingen pakt die je zelf goed afgaan. En uhm, dat maakt het completer, omdat je dan ook zelf dingen en zelf over dingen na moet denken... en dan leer je ook je eigen weg daarin.’

Bijna alle ouders geven aan dat wanneer zij beide thuis zijn, de zorg voor de kinderen gelijkwaardig wordt verdeeld. Hierbij wordt vaak praktisch gedacht. De ouder die de meeste tijd heeft of de nodige zorg het best kan geven, ontfermt zich over de kinderen. Zo ontfermt moeder 5 zich meer over het jongste kind, omdat deze nog borstvoeding krijgt. Op deze manier zorgt vader 5 automatisch meer voor het oudste kind. Bij stel 9 is het vooral de behoefte van het kind die de doorslag geeft. De oudste trekt op dit moment meer naar moeder toe, dus stopt zij haar vaker in bed. Alleen bij stel 6 is een groot verschil te zien, wanneer beide ouders samen zijn. Vader 6 neemt namelijk meer zorgtaken op zich wanneer hij thuis komt, omdat hij de kinderen in de ochtend minder ziet. Zodra hij ’s avonds thuis komt, neemt hij daarom de meeste routinezorgtaken op zich.

Wanneer aan de andere ouders gevraagd werd of zij verschil ervaren in het geven van routinezorg, vertelden zij dat dit gelijkwaardig wordt verdeeld. Een aantal verschillen zijn

echter te zien. Vijf moeders en één vader geven aan dat ze in sommige taken wel het voortouw nemen, omdat zij hier meer behendig in zijn of omdat het meer routine voor hen is. Moeder 2 geeft bijvoorbeeld aan iets meer taken op zich te nemen, omdat zij meer geduld heeft:

M2: '(...) maar ik heb ook wel wat meer geduld meestal. Ik ben helemaal niet geduldig maar met mijn dochter heb ik op de een of andere manier wel meer geduld. Met eten geven, en met naar bed gaan, op bed laten liggen, niet eruit halen. Nu ook, had hij al lang gezegd; 'laat haar er maar gewoon bijzitten'. Ik ben daar iets volhardender in.' I: 'Neem jij die taken misschien ook wat eerder over daardoor?' M2: 'Ja, tuurlijk.'

Ook niet-routinezorg wordt volgens de ouders gelijkwaardig verdeeld. De ouders verstaan hier voornamelijk 'leuke aandacht geven' onder. Kleine verschillen die te zien zijn, hebben vaak te maken met het willen compenseren voor de tijd die de ouders niet met de kinderen hebben door hun werk. Moeder 1 geeft bijvoorbeeld in verhouding meer niet-routinezorg dan routinezorg wanneer zij thuis is. Zij zegt:

M1: 'Ik ben dan heel gemakkelijk, geniet ervan. En ja, hij is meer van de orde en structuur en.. ja, ik op dat moment niet, omdat ik ze mis en alles wil geven wat ik kan geven.'

Stel 5 geeft aan dat zij ter compensatie meer niet-routinezorg geven aan het kind wat zij over het algemeen minder routinezorg geven. Verder geven veel ouders aan dat een verschil is te zien in het soort activiteiten die vader of moeder met de kinderen onderneemt. Zo vindt de één knutselen leuker, terwijl de ander liever met de kinderen gaat stoeien.

Wanneer werd gevraagd naar verschil in ervaring van verantwoordelijkheidsgevoel, gaven niet alle respondenten gelijk aan dat zij hier verschil in ervaren. Toch lijken, soms later in de interviews, interessant verschillen naar voren te komen. Deze verschillen hebben vooral te maken met het feit dat de meeste moeders iets meer de controle (willen) hebben over de zorg. Zij zeggen meer over verschillende zaken te moeten nadenken dan de vaders. Moeder 4 zegt dat dit komt, omdat mannen dat gewoonweg niet uit zichzelf zouden doen. Vader 7 geeft daarentegen als verklaring dat hij het niet doet, omdat 'zij het toch altijd al doet'. Een ander argument, wat vader 11 bijvoorbeeld noemt is:

V11: 'Nou kijk, ik heb liever dat zij het doet, anders krijg je al die vragen van: 'Heb je dat erin? Heb je dit erin?' En dan denk ik: Weet je wat? Ik ga iets anders doen, zorg jij maar voor die tas.'

Een aantal voorbeelden van taken die moeders eerder oppakken of waar zij meer toezicht op hebben zijn; kleding en sportspullen klaarleggen de avond van tevoren, cadeaus kopen voor de juf, gevaar beter inschatten en afspraken plannen bij bijvoorbeeld de dokter.

Ook twee vaders geven aan vergelijkbare gevoelens te hebben gehad. Bij vader 2 kwam naar voren dat hij taken over wilde nemen, omdat hij vond dat moeder 2, die fulltime thuis is, erg veel alleen moest doen. Daarnaast geeft vader 12 aan meer de 'verzorgende' functie te hebben dan zijn partner en ook meer de controle heeft over de zorg. Omdat hij vaker thuis en meer flexibel in zijn werk is, wordt eerder een beroep op hem gedaan wanneer er iets met de kinderen is. Daarnaast heeft hij ook van nature 'iets meer dat verzorgende' volgens moeder 12. Als voorbeeld noemen zij:

M12: '(...) Als ik om kwart over 5 nog een telefoontje krijg die een kwartier duurt, dan maak ik dat telefoontje af en haal ik ze later op. Hij zou dat nooit doen en begrijpt ook niet dat ik dat doe. Of niet?' V12: 'Ja dat is wel waar. Ik heb dan altijd zo'n beeld van zielige kindjes die aan het wachten zijn op hun ouder, van; komen ze wel of komen ze niet?'

Tot slot is bij stel 6 het verantwoordelijkheidsgevoel verschillend naar tijd. Zij noemen het een wisselwerking, waarbij zij elkaar ondersteunen. In het weekend is vader meer verantwoordelijk voor de kinderen en direct voor en na school is dit moeders taak.

Bijna de helft van de moeders geeft aan eerder hun behoeftes opzij te zetten dan hun partner. Hiermee wordt bedoeld dat de vaders nog iets meer hun eigen ding kunnen doen dan de moeders.

M7: '(...) Ja, vorig jaar toen we vakantie hadden. Jij gaat bijvoorbeeld de achterkant verven. Jij doet dan andere dingen dan normaal. Voor mij gaat het gewoon allemaal door; wassen, koken, strijken. (...) Net zoals kinderen opstaan, aankleden, dat hoort erbij. Maar ik vind een vakantiegevoel dat je niet hoeft te koken, of zoals hij dat je iets anders gaat doen, zoals de achterkant verven.'

De respondenten geven dus aan dat de taakverdeling binnen het ouderschap zo efficiënt en gelijk mogelijk verdeeld is. De meeste vrouwen zijn minder gaan werken, of zelfs gestopt met werken. Zij geven daarom over het algemeen meer zorg alleen. Wanneer vader en moeder samen zijn, worden de taken min of meer gelijkwaardig verdeeld. Met betrekking tot het verantwoordelijkheidsgevoel zijn wel interessante verschillen te vinden. De ouders willen het echter niet per se benoemen als verschil in 'verantwoordelijkheid'. Veel moeders en één vader geven wel aan dat zij meer controle hebben, meer over zaken nadenken en meer zaken regelen dan de partner.

4.3. Praktische invloeden

Binnen deze paragraaf wordt uitgelicht in hoeverre praktische invloeden volgens de respondenten een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap. De respondenten is gevraagd naar het gebruik van ouderschapsverlof, de ervaring van het combineren van werk en zorg en eventuele financiële motieven.

Voornamelijk de vrouwen zijn dus minder gaan werken na de komst van de kinderen. Ook bij stel 1 en stel 11 waren het aanvankelijk de moeders die deeltijd werkten. Bijna alle moeders hebben ooit ouderschapsverlof opgenomen. Dit varieert van een half uur per week tot meerdere weken na de geboorte. Ook twee vaders zijn een aantal weken vrij geweest na de geboorte, hierbij werd alleen geen gebruik gemaakt van ouderschapsverlof. Slechts drie vaders hebben ouderschapsverlof opgenomen. Twee doen dit niet meer, omdat één vader fulltime thuis is en het bij het andere stel zo is geregeld dat de moeder alleen nog hoeft te werken wanneer de kinderen op school zijn. Daarnaast is één vader minder gaan werken, zonder ouderschapsverlof op te nemen. Wanneer gevraagd werd waarom de overige respondenten geen ouderschapsverlof opnamen, kwamen een aantal argumenten naar voren. Het meest voorkomende argument was dat dit niet realiseerbaar is binnen de functie die zij uitoefenen op hun werk. Daarnaast zouden sommige werkgevers het volgens de ouders ook niet accepteren. Ook worden financiën genoemd als een belangrijke factor. Zo is er bij sommige banen, bijvoorbeeld bij de rijksoverheid, een betere regeling dan bij andere banen. Een aantal ouders geeft aan in de toekomst wel ouderschapsverlof op te willen nemen, maar vinden het nu niet nodig.

Alle ouders vinden het combineren van werk en zorg op sommige momenten lastig. Stel 5 noemt het zelfs 'dodelijk vermoeiend'. Moeder 4 zegt dat ze nu en dan denkt 'hoe deed ik dat?', wanneer ze terugkijkt naar de tijd voordat ze stopte met werken. Er zijn een aantal

zaken die als voorbeeld aangehaald werden om duidelijk te maken wat het combineren van werk en zorg zo lastig maakt. De meest voorkomende zaken zijn; bang zijn dat men wat mist, het werk niet leuk genoeg vinden, lange reistijden, onregelmatige diensten en zakenreizen. Bij deze laatste twee voorbeelden vinden vooral de partners het vervelend langere tijd alleen te zijn met de kinderen. Zo geeft vader 12 aan dat in zo'n periode 'alles op zijn schouders komt'. Een aantal ouders geeft aan minder te willen werken door deze zaken, maar dat dit niet mogelijk is in verband met financiën of de functie die uitgeoefend dient te worden.

Er zijn ook een aantal zaken die het juist gemakkelijker maken om werk en zorg te combineren; het werk erg leuk vinden, gemakkelijker minder of thuis kunnen werken, dicht bij huis werken, je tijd makkelijk kunnen indelen, gemakkelijk na de bevalling een tijdje kunnen stoppen, vrij zijn met schoolvakantie, werken met schooltijden en de aanwezigheid van goede zorg wanneer de ouders werken. Moeder 6 geeft bijvoorbeeld aan:

M6: 'Als de kinderen zich bijvoorbeeld niet lekker voelen of er is iets gaande, kijk, dan blijft het wel in je achterhoofd zitten als je op je werk zit. Maar ja, op een gegeven moment... we hebben wel veel steun van mijn moeder en we hebben tantes en nichten hier. Dus ik heb wel dat ik iemand heb tegen wie ik kan zeggen: 'Kan je even met dit of dat helpen?' Het is niet alleen wij tweeën of zo...'

Bij de meeste ouders hebben financiën geen rol gespeeld bij de keuze wie er meer of minder werkt. Soms heeft het een rol gespeeld, maar het was nooit een doorslaggevende motivatie om het zo te doen. Alleen wanneer de salarisverschillen erg groot zouden zijn, was het wellicht anders geweest. Wel spelen financiën een rol bij de ouders die graag minder zouden willen werken. Bij stel 4 zorgde bijvoorbeeld onder andere een promotie ervoor dat de huidige taakverdeling, waarbij de moeder fulltime thuis is en de vader fulltime werkt, gerealiseerd kon worden. Bij stel 11 is de huidige taakverdeling tot stand gekomen, omdat één van beide fulltime moest werken voor de financiën en vader 11 geen fulltime werk kon vinden. Veel stellen geven dan ook aan dat het tegenwoordig niet meer realiseerbaar is, om te zorgen dat altijd iemand thuis is. Tot slot geeft de helft van de stellen aan dat financiën een rol hebben gespeeld bij de keuze tussen zorg door derden via het sociale netwerk of via de formele kinderopvang. Dit laatste is voor veel ouders te duur.

Concluderend komt naar voren dat praktische invloeden een relatief grote rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap. Veel praktische en persoonlijke aspecten hebben een invloed op de ervaring van het combineren van werk en

zorg. Een aantal ouders zou wel minder willen werken, maar kunnen dit niet door de financiën of door de functie die zij moeten uitoefenen. Daarnaast geven veel ouders aan dat het nu eenmaal nodig is dat beide werken, waarvan één vaak fulltime.

4.4. Culturele invloeden

De resultaten van de rol van culturele invloeden zijn onderverdeeld in twee deelparagrafen, namelijk ‘verschillende rollen’ en ‘beeld ouderschap’. Hier is voor gekozen omdat veel ouders, wanneer zij verklaren waarom zij wel of niet willen werken, hun eigen ideale beeld van het ouderschap geven. Dit lijkt een grotere invloed te hebben dan het denken in verschillende rollen.

4.4.1. Verschillende rollen

Geen van de respondenten gaf aan in traditionele rolpatronen te denken, op een manier dat ze het vreemd vinden wanneer dit bij anderen niet het geval is. De drie stellen waarbij de vader vaker thuis is dan de moeder, geven wel aan dat zij het ‘andersom’ doen. Daarnaast geeft meer dan de helft van de moeders aan dat vrouwen van nature eerder de verzorgende rol aannemen. Dit heeft onder andere te maken met de eerste maanden na de geboorte:

M1: ‘Nou ik denk wel, omdat je dan meer tijd hebt en vooral het begin hè, als je kindje net geboren is. En je bent zoveel bij je kind, bouw je toch een soort van band met ze.. dus ja, een stukje vertrouwd, veilig. Als moeder zijnde begin je natuurlijk met het bij je liggen, het voeden. Je bouwt als moeder een andere band op, je hebt het 9 maanden gedragen, het wordt geboren, het hoort als eerste bij de moeder... en ja, dat is anders dan voor een vader denk ik dan. En om er voor ze te zijn heb ik de keuze gemaakt om minder te werken, om echt voor ze te zorgen.’

Ook een aantal vaders geeft aan dat het bij hun partner, vooral net na de geboorte, natuurlijker leek te gaan dan bij henzelf. Hier bedoelen respondenten niet mee dat de moeder belangrijker zou zijn voor het kind. De ouders vinden het juist belangrijk dat de vader ook betrokken is in de verzorging. Zo geeft vader 5 aan dat zij ‘traditioneel, maar toch modern’ zijn, omdat overdag moeder alles doet, maar wanneer vader thuis is de ouders het samen doen. Geen van allen vindt dat de vader eindverantwoordelijke is voor de financiën en de moeder voor de verzorging van de kinderen. Een aantal ouders geeft wel aan dat ze beide ‘hun eigen rol

vervullen'. Stel 6 geeft bijvoorbeeld aan dat ze vooral 'elkaars zwakke punten aanvullen'. Hiermee bedoelen ze dat ze beide doen waar ze goed in zijn en het voor kinderen daarom belangrijk is om een vader en moeder te hebben.

Vervolgens is de respondenten gevraagd of zij wat merken van een sociale norm met betrekking tot traditionele rolpatronen. Stel 1 merkte vooral in het begin van hun nieuwe taakverdeling dat mensen het vreemd vonden. Wanneer vader telkens de kinderen uit school haalde, veronderstelde een juf bijvoorbeeld dat hij een alleenstaande vader was. Moeder zegt hierover:

M1: 'Mensen vinden het raar en uhm, dat heb ik ook wel met mensen bij mijn werk gezien. Als je, als ze dan weten dat je kinderen hebt en in welke leeftijdscategorie, en je zegt dat je fulltime werkt dan kijken ze wel van...' VI: 'Ja, hoe doe je dat dan?'

Ook moeder 11 zegt gelijk aan te geven dat haar partner vaker thuis is dan zij, wanneer collega's haar vragen; 'Maar je hebt toch jonge kinderen?'. Stel 10 geeft aan dat veel mensen vier dagen naar de kinderopvang veel vinden terwijl stel 9 juist vertelt dat men het bijzonder vindt dat zij het zonder de crèche redden en dat sommigen vinden dat zij hun kinderen daarom iets ontnemen.

Een groot aantal respondenten is gelovig opgevoed, maar geeft aan niks van traditionele denkbelden te hebben overgenomen. Stel 6 is erg actief binnen het christelijk geloof. Zij verlenen hier niet per se hun taakverdeling aan, eerder wat zij belangrijk vinden binnen de opvoeding. Daarnaast is er binnen de opvoeding bij geen van de respondenten ooit sprake geweest van het opdringen van bepaalde taakverdelingen. Wel geven twee moeders aan dat hen werd aangemoedigd om later voor zichzelf te kunnen zorgen en niet afhankelijk te zijn van hun partner. Er is aan de ouders gevraagd in hoeverre zij vinden dat de media een negatief of positief beeld geeft van moderne ouders. Volgens een aantal respondenten komt vaak in media naar voren dat ouders veel werken of egoïstisch zijn. Echter, zeggen ouders zich hier niets van aan te trekken.

V5: 'Ik lees het, ik hoor het, ik geloof dat je, als ouder heb je een mening over wat er om je heen gebeurt, over hoe andere ouders kinderen opvoeden. En ik geloof dat er ook wel een kern van waarheid in zit. Maar ik kijk naar mezelf en ja, ik vind dat we het redelijk goed doen.'

Aan deze respondenten is gevraagd of zij verschil merken tussen het beeld wat van moeders wordt gevormd en wat van vaders wordt gevormd. Koppel 2 denkt dat moeder lastiger aan het beeld kunnen voldoen dan vaders.

V2: '... vooral in die 'ouders van nu' alleen maar succesverhalen die alles voor elkaar hebben en alles bereikt hebben wat ze willen. En ja, dat lijkt me als je alleen maar dat soort blaadjes leest dat je denkt: dat moet ik ook, dat is normaal. En als je een mannenblad leest is het alleen; ik heb een dure auto en een duur pak.' M2: 'O, ja ik heb ook nog een kind.'

De respondenten geven echter vooral aan dat ieder voor zich een bewuste keuze moet maken. Hierbij wordt niet één taakverdeling boven de ander gesteld. Veel respondenten die veel thuis zijn snappen niet hoe andere werkende ouders het doen, maar zij kijken hen hier niet per se op aan. Alleen wanneer kinderen vier of vijf dagen naar de kinderopvang gaan, vinden veel ouders het te veel. De vraag die bij de meeste ouders dan naar boven komt is: 'Waarom zou je dan kinderen nemen?'. Het is hierbij niet zo dat moeders er eerder op aangekeken worden dan vaders. Dit is een keuze die men, volgens de respondenten, samen maakt.

4.4.2. Beeld ouderschap

Hoewel er dus niet gedacht wordt in verschillende rolpatronen, uitten de respondenten wel hun eigen beeld van het ouderschap, wanneer zij verklaren waarom zij wel of juist niet willen werken. Bij de gezinnen waarbinnen één ouder niet werkt, weinig gebruik wordt gemaakt van opvang door derden of waarbij ouders willen stoppen met werken, wordt het belangrijk gevonden dat er vaak of altijd iemand thuis is. Dit hoeft niet op latere leeftijd van de kinderen, voor moeder 2 is het bijvoorbeeld belangrijk om in ieder geval thuis te zijn tot 9 maanden.

M2: '(...) Maar ik denk pas met 9 maanden zeker, dat ik toen pas dacht; nu zou ik best van mijn kind gescheiden willen worden. Maar voor de 9 maanden vind ik het eigenlijk niet goed dat een moeder en kind gescheiden worden. En ik vind het heel erg dat het in Nederland al met 10 weken is.'

Echter geven een aantal gezinnen aan financieel gezien niet minder te kunnen werken ook al zouden zij dat willen. Bij deze gezinnen klinkt wel vaak door dat zij geen hoge levensstandaard hebben. Voorbeelden die worden genoemd, zijn; we hoeven geen koophuis, niet ver weg op vakantie, geen grote auto. Zij geven aan liever wat minder geld te hebben, wanneer ze hun kinderen maar veel aandacht kunnen geven.

Ouders die werken vinden tevens dat het gezin op ‘nummer één’ hoort te staan. Alleen vinden zij vaak dat werk daarbij hoort. Hierbij geven zij aan dat ze absoluut niet zouden willen stoppen met werken, omdat zij er zelf energie, plezier of ontspanning uit halen. Een aantal ouders denkt hierdoor ook een betere ouder te zijn, dan wanneer ze helemaal niet zouden werken. Stel 5 zegt bijvoorbeeld dat zij door hun werk ‘afstand kunnen nemen om de batterij op te laden’. Ook ouders die niet werken geven aan dat het belangrijk is om andere ambities in het leven te hebben. Zij hebben het dan vooral over het onderhouden sociale contacten. Twee moeders geven aan dat wanneer zij thuis zouden zitten, ze bang zouden zijn minder sociale contacten te hebben, omdat ‘iedereen tegenwoordig werkt’.

M7: ‘(...), maar ook voor je sociale contacten is het wel fijn dat je ook wel werkt. Als ik alleen thuis zou zitten zou ik heel klein zijn. Maar ook door je omgeving. Je wordt wel gevormd. Door hoe de maatschappij nu is. Vriendinnen van mij die kleine kinderen hebben werken ook allemaal.’

Het ideale beeld dat men van ouderschap kan invloed hebben op de ervaring die men heeft met betrekking tot het combineren van werk en zorg. Zo geeft vader 4 aan dat de ‘factor tijd’ een probleem kan zijn bij het geven van de aandacht die volgens hem nodig is. Echter, geven zowel werkende als niet-werkende ouders aan dat zij uiteindelijk niet tekort schieten op het gebied van aandacht. Een aantal werkende ouders geeft aan dat de tijd die zij thuis zijn, juist ontzettend goed wordt geïnvesteerd in de kinderen.

De respondenten denken dus geen van allen in traditionele rolpatronen. Dat veel vrouwen nog meer controle over de zorg hebben en eerder minder gaan werken, komt volgens de respondenten voornamelijk omdat het in hun natuur zit. Hoe ouder de kinderen worden, hoe meer gelijkwaardig dit lijkt te worden. Wel heeft het beeld dat zij hebben van het ouderschap invloed op de hoeveelheid tijd die zij in het gezin en werk willen stoppen.

4.5. Persoonlijke invloeden

Bij de persoonlijke invloeden is eerst gevraagd naar alle vooropgestelde indicatoren.

Daarnaast is gevraagd of respondenten zelf nog persoonlijke elementen kunnen noemen die invloed hebben gehad op hun taakverdeling binnen het ouderschap. Een belangrijk aspect wat bijvoorbeeld bij stel 1 speelt is de ziekte van de vader. Omdat hij zijn werk niet meer kan uitvoeren, blijft hij fulltime thuis en is moeder fulltime gaan werken. Ook bij stel 11 speelt een belangrijk persoonlijk motief. Omdat beide geen fulltime werk hadden, is besloten dat degene die het eerst een fulltime baan zou vinden, deze zou aannemen. Moeder 11 vond als eerste een fulltime baan en werkt dus fulltime, en dus is vader 11 vaker thuis. Daarnaast geeft vader 12 aan wellicht iets meer de verzorgende rol aan te nemen, omdat hij geadopteerd is.

V12: '(...) Ik ben geadopteerd, dus ik heb toch in mijn achterhoofd dat ik mijn kinderen een warm nest wil geven. Dus ik denk dat dat wel heeft meegespeeld en dat dat wel een invloed is zeg maar op mijn gedrag en omgang met de kinderen.'

‘De zorg overlaten aan anderen’ is aan de hand van de interviews in vier subcodes onderverdeeld. Namelijk; vertrouwen in elkaar, het sociaal netwerk, de attitude naar de kinderopvang en de attitude van het kind naar derden.

Alle stellen hebben vertrouwen in elkaar. Er worden dus geen zorgtaken overgenomen, omdat er geen vertrouwen in de partner is. Stel 9 geeft bijvoorbeeld aan dat zij elkaar vertrouwen omdat ‘alles besproken mag worden en alles bespreekbaar is’. Slechts twee moeders gaven aan het op momenten vervelend te hebben gevonden wanneer ze geen controle meer hadden, toen de vader alleen met de kinderen was. Dit heeft volgens hen niks te maken met een gebrek aan vertrouwen, maar komt eerder omdat zij het huishouden niet kunnen loslaten. Zo zegt moeder 1 dat zij overal haar ‘eigen patroon en routine in had’.

Alle stellen beschikken over personen binnen hun sociale netwerk die op enig moment de zorgtaken hebben overgenomen of dit nog steeds doen. Dit varieert van één kwartier, wanneer vader en moeders werk overlapt tot oppasopa’s en -oma’s die één of twee nachten per week bij de ouders blijven slapen. Alleen bij stel 6 wordt een gastouder ingeschakeld, de rest van de stellen gebruiken of hebben gebruik gemaakt van oppasopa’s en -oma’s. Bij geen enkel stel is hier sprake geweest van grote problemen of wantrouwen. Twee stellen geven aan dat oma op momenten ‘claimering’ kan zijn. Maar bijna allemaal vinden het vooral vertrouwd dat de kinderen worden opgevangen door hun eigen ouders. De keuze voor oppasopa’s en -

oma's is echter vaak een financiële overweging geweest. Daarnaast is het praktisch wanneer zij kunnen blijven slapen, waardoor de kinderen niet weg hoeven worden gebracht.

Hoewel de meeste ouders het geen probleem zouden vinden om hun kinderen vanaf een bepaalde leeftijd op de kinderopvang te zetten, is dit financieel niet altijd haalbaar. Respondenten vinden het goed voor de ontwikkeling, de weerstand, maar ook voor 'het loslaten'. Zo geeft vader 12 aan:

V12: '(..) maar ook het loslaten. Dat ontwikkel je bij jezelf. Want kinderen krijgen is ook gelijk weer kinderen loslaten. En dat is niet gewoon ze aan hun lot overlaten, dat bedoel ik niet. Maar wel van jezelf; oké.. Dat andere mensen ook verantwoordelijk zijn voor je kind.'

Echter, op dit moment maken vijf stellen gebruik van de opvang. Drie andere stellen hebben eerder gebruik gemaakt van de kinderopvang, maar zijn hiermee gestopt. Stel 4, omdat moeder nu fulltime thuis is en stel 6 en stel 9, omdat de kinderopvang voor hen absoluut geen fijne ervaring was.

V6: 'Nou het is ook, wat wordt, wat wordt er blootgesteld aan... Want wij voeden de kinderen heel anders op dan andere mensen. En ze gaan voor 10 uur bij andere mensen, die mensen hebben een andere instelling, cultuur, en andere denken van opvoeding. En dat kan.. dat is tegenstrijdig met hoe wij de kinderen opvoeden.'

Twee moeders geven aan het te vroeg te vinden, wanneer hun kind als baby naar de opvang zou gaan. Dit heeft voornamelijk te maken met mogelijk aandachttekort.

Veel ouders geven aan dat het vertrouwen die men heeft in het kinderdagverblijf of andere vormen van opvang een belangrijke rol speelt met betrekking hun ervaring van het combineren van werk en zorg. Zo geeft moeder 3 aan dat wanneer zij op hun werk zijn, ze 'nergens bang voor hoeven te zijn'. Maar het belangrijkste is, volgens veel ouders, dat het kind het naar zijn of haar zin heeft, wanneer de zorg wordt overgelaten aan derden. Zo geeft stel 9 aan dat zij hun kind van het kinderdagverblijf hebben gehaald, omdat deze niet kon slapen in afwezigheid van de ouders. Geen enkel kind dat regelmatig wordt opgevangen door derden geeft, volgens de respondenten, signalen af dat hij of zij het niet leuk zou vinden en dit maakt het voor de ouders ook gemakkelijker om te gaan werken. Zo wil moeder 3 graag

stoppen met werken, maar heeft dit volgens haar niks te maken met de attitude van haar dochter:

I: 'Is het dan meer voor jezelf dat je dan zou willen stoppen?'
M3: 'Ja' I: 'Dus het is niet dat je denkt dat je dochter iets mist?' *M3: 'Nee, zij vindt het juist leuk hoor, zoals het nu is met haar oma's. Dus voor haar zou ik het niet hoeven veranderen.'*

Daarnaast geven bijna alle stellen aan dat soms zorgtaken door de partner gedaan worden, omdat de ander deze vervelend vindt om te doen. Dit komt voor bij zowel vaders als moeders. Bij vaders voornamelijk, omdat zij vinden dat hun partner het beter kan. Dit gaat vaak over taken waar meer geduld voor vereist is, zoals eten geven of in bad doen. Moeders laten vooral taken aan vaders over die zij zelf vervelend vinden, zoals tandenpoetsen of midden in de nacht het bed uit gaan. Alle ouders hebben zich in meer of mindere mate onzeker gevoeld bij de zorg voor de kinderen. Dit resulteerde bijna nooit in het overnemen of overgeven van zorgtaken. Alleen bij twee stellen waarbij de moeder veel ervaring heeft met kinderen, hadden de mannen in het begin de neiging zorgtaken over te laten aan hen. Bij beide stellen komt echter naar voren dat de moeders uiteindelijk meer een ondersteunende rol vervulden, dan dat zij zorgtaken overnamen.

Bij bijna alle interviews kwam een verband naar voren tussen de waarde die men hecht aan werk en de ervaring van het combineren van werk en zorg. Bijna alle moeders die werken geven aan veel waarde te hechten aan hun werk. Ze hebben het leuk, halen er voldoening uit en een aantal ook ontspanning. Zo geeft moeder 1 aan dat zij hun 'nieuwe taakverdeling' beter kan accepteren, omdat ze een erg leuke baan heeft. Echter, de meerderheid van de moeder zou het niet erg vinden om minder te werken.

M8: 'Ik kan het niet half doen, dus in dat opzicht moet ik het wel doen of niet. Een tussenweg bestaat niet. En nu ik ervoor kies om zo te werken, hecht ik er ook waarde aan, omdat het anders gewoon niet kan.' *I: Maar je vertelde net dat je het ook niet erg zou vinden om te stoppen?'* *M8: 'Ik zou het niet erg vinden om voor een bepaalde tijd te stoppen, nee. Puur voor haar, voor haar ondersteuning.'*

Slechts twee moeders hebben het echt niet leuk op hun werk. Dit is ook een belangrijke reden geweest voor moeder 4 om te stoppen met werken. Voor deze drie moeders was en is het daarom ook lastiger om werk en zorg te combineren. Zo geeft moeder 3 aan dat eerder de tijd

veel sneller ging, terwijl zij nu ‘de uren en dagen aftelt’. Moeder 4 geeft aan dat zij geen energie meer kreeg van haar werk en het gezin op dat moment ook veel aandacht opeiste doordat haar kind ziek was.

De vaders waarvan hun vrouw fulltime thuis is, zeggen hun werk leuk te vinden, maar het vooral erg belangrijk te vinden voor de inkomsten. Een aantal vaders zou minder willen werken of zelfs helemaal stoppen. De meerderheid van de vaders benadrukt vooral dat het belangrijk is, om iets naast het gezin te doen hebben. Zo zegt één vader ‘niet alleen geboren te zijn om kinderen op te voeden’ en stelt een ander dat ‘je jezelf moet blijven prikkelen’.

Bijna alle ouders zeggen dat de taakverdeling van hun eigen ouders al dan niet onbewust een rol heeft gespeeld in hoe zij het nu aanpakken. Een aantal ouders geeft aan dat zij het traditionele rolpatroon van hun ouders als erg fijn hebben ervaren en het daarom ideaal vinden wanneer vaak iemand thuis is om voor de kinderen te zorgen. Twee moeders geven juist aan dat zij wilden blijven werken, omdat hun moeder dit ook deed. Een aantal andere stellen geeft aan het juist anders te doen dan hun ouders omdat dit geen fijne ervaring voor zichzelf of voor hun ouders was. Drie vaders zeggen bijvoorbeeld dat zij er al dan niet onbewust meer voor hun kinderen willen zijn dan hun vaders er waren. Daarnaast zegt één moeder:

M12: ‘Voor mij was het zelfs een reden om het niet zo te willen. Ik wilde absoluut niet in dezelfde situatie komen als mijn moeder.’ I: ‘Waarom niet?’ M12: ‘Mijn moeder was absoluut niet gelukkig. Die was financieel afhankelijk van mijn vader en ik dacht; dat moet mij niet gaan gebeuren.’

De taakverdeling van de eigen ouders heeft dus, afhankelijk van hoe de respondenten en hun ouders deze hebben ervaren, invloed op hoe zij het nu aanpakken.

Concluderend hebben persoonlijke invloeden een grote rol gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap. Vooral de waarde die men hecht aan werk, de ervaring van de taakverdeling van de eigen ouders en het vertrouwen dat het kind goed terecht komt hebben een grote rol gespeeld.

5. Conclusie

5.1. Beantwoording onderzoeksvragen

De hoofdvraag binnen dit onderzoek is: *Hoe ervaren Nederlandse stellen met jonge kinderen de verschillende invloeden die mogelijk een rol spelen bij de taakverdeling binnen hun ouderschap?* Deze hoofdvraag wordt beantwoord met behulp van vier deelvragen. Deze gaan in op de taakverdeling binnen het ouderschap, de rol van praktische invloeden, de rol van culturele invloeden en de rol van persoonlijke invloeden.

Uit de resultaten kan geconcludeerd worden dat vrouwen nog steeds eerder minder gaan werken of zelfs helemaal stoppen wanneer een kind op komst is. Dit was te verwachten vanuit de literatuur, die stelt dat ouderschap andere gevolgen heeft voor mannen en vrouwen (Gibb, Fergusson, Horwood & Boden, 2014). Logischerwijs geven de moeders daarom meer totale zorg en zorgen zij vaker alleen dan de vaders, omdat zij meer thuis zijn. Wanneer de ouders samen zijn, proberen zij het echter zo gelijkwaardig mogelijk te verdelen, dit geldt zowel voor routinezorg als niet-routinezorg. Dit is niet in overeenstemming met gevonden theorieën binnen genderstudies, die aangeven dat vaders hun tijd met de kinderen anders indelen dan moeders (Craig, 2006; Craig & Mullan, 2011). Wel geven de meeste vrouwen aan iets meer verantwoordelijkheidsgevoel te hebben dan de vaders. Hiermee bedoelen zij dat ze meer zaken regelen, meer over verschillende zaken nadenken en meer controle over de zorg hebben. Dit is in overeenstemming met het psychologisch onderzoek van Renk et al. (2003).

De praktische invloeden hebben een relatief grote rol gespeeld bij bijna alle gezinnen. Interessant is te zien dat een groot gedeelte van de vrouwen ooit ouderschapsverlof heeft opgenomen en slechts een aantal vaders. De ouders die geen gebruik maken van ouderschapsverlof, zeggen dit niet te doen omdat het niet mogelijk is binnen hun functie, hun werkgevers het niet zouden accepteren, het financieel niet realiseerbaar is of omdat ze het nu niet nodig vinden. Concluderend konden de meeste vrouwen gemakkelijker minder gaan werken dan hun partner. Dit is in overeenstemming met onderzoek binnen de arbeidpsychologie, waar naar voren kwam dat zelfs wanneer mannen minder zouden willen werken, hoge eisen op de werkvloer hen hierin kunnen beperken (Crompton, Brockmann & Lyonette, 2005). Het combineren van werk en zorg wordt door alle respondenten die werken of ooit hebben gewerkt lastig gevonden. Hierbij worden door de ouders een aantal negatieve en positieve zaken genoemd die van invloed zijn, waarvan veel te maken hebben met de

flexibiliteit van het werk. Daarnaast hebben financiën een grote invloed gehad op de hoeveelheid die ouders werken en de keuze voor opvang door het sociale netwerk in plaats van de formele opvang. Dit is in overeenstemming met eerder onderzoek (Bijl, Boelhouwer, Pommer & Sonck, 2013).

De culturele invloeden hebben volgens de respondenten geen grote invloed gespeeld. Zij hebben allen geen andere verwachtingen van de vader- of moederrol. Wel geven een aantal ouders aan dat het bij moeders meer in hun natuur zit om te zorgen. Dit zou een mogelijke oorzaak kunnen zijn voor het hogere verantwoordelijkheidsgevoel wat veel moeders aangeven te ervaren en het feit dat moeder eerder minder gaan werken. Een belangrijkere invloed is het ideale beeld van ouderschap wat de ouders hebben. Hierbij gaat het voornamelijk over de tijd die men wil investeren in het gezin, de tijd die men wil investeren in het werk en wat voor levensstandaard de ouders hebben. Dit is bijna altijd in overeenstemming met hoe de ouders het op dat moment doen. Wellicht heeft de zelfdiscrepantietheorie hierbij een rol gespeeld (Walls, Helms & Grzywacz, 2014). Ouders kunnen spanningen, zoals schuld en schaamte, ervaren wanneer hun gedrag en overtuigingen te ver van elkaar af liggen. Daarom zouden zij hun ideale beeld van ouderschap aan kunnen passen aan de hoeveelheid die zij werken. Ouders die bijvoorbeeld veel moeten werken om financieel rond te kunnen komen, kunnen aangeven dat zij zich een betere ouder vinden omdat ze werken. Terwijl zij dit misschien niet zouden zeggen, wanneer zij de financiële vrijheid zouden hebben om meer thuis te blijven. Echter, kan dit niet met zekerheid worden geconcludeerd.

Tot slot spelen persoonlijke invloeden een grote rol. Bij twee stellen was dit heel duidelijk te zien. Namelijk bij één stel door de ziekte van de vader en bij een ander stel omdat de vader geen fulltime werk kan vinden. De aspecten die voornamelijk naar voren kwamen zijn het vertrouwen dat het kind goed terecht komt, de waarde die men hecht aan werk en de positieve of negatieve ervaring van de taakverdeling van de eigen ouders. Dit is in overeenstemming met onderzoek van Gamera en Ooms (2009). Het vertrouwen dat het kind goed terecht komt en de waarde die men hecht aan werk, maken het ook gemakkelijker om werk en zorg te combineren. Hierbij is vooral de attitude van het kind naar derden van belang. Het is niet per se zo dat vrouwen meer plezier hebben in zorgtaken dan mannen en deze dus vaker doen (Poortman & van der Lippe, 2009). Ook opleidingsniveau, zelfvertrouwen en vertrouwen in elkaar lijken, in tegenstelling tot wat in de literatuur wordt gesteld, geen invloed te hebben gehad op de taakverdeling binnen ouderschap.

Nu alle deelvragen nog eens zijn behandeld zal de hoofdvraag worden beantwoord: *Hoe ervaren Nederlandse stellen met jonge kinderen de verschillende invloeden die mogelijk een rol spelen bij de taakverdeling binnen hun ouderschap?* Concluderend kan gezegd worden dat het beeld dat men heeft van het ouderschap, de taakverdeling van de eigen ouders en het vertrouwen dat het kind goed terecht komt de meest directe rol hebben gespeeld bij het wel of niet wensen dat één van beide ouders altijd of vaak thuis is. Of op dit moment vader of moeder meer thuis is, maakt in principe niet uit, want er wordt door de respondenten niet gedacht binnen traditionele rolpatronen, maar eerder in wat zij wensen voor hun gezin. Wie uiteindelijk het meest of het minst werkt, lijkt grotendeels bepaald te worden door de flexibiliteit van het werk en de waarde die men hecht aan het werk. Vervolgens hebben de waarde die men hecht aan werk, de flexibiliteit van het werk en het vertrouwen in de opvang door derden, veel invloed op de ervaring van het combineren van werk en zorg. Dit kunnen dus tevens redenen zijn om meer of minder thuis te willen zijn. Daarnaast geeft de meerderheid van de respondenten aan dat vrouwen van nature eerder de verzorgende rol aannemen dan mannen. Dit kan een mogelijke verklaring zijn waarom moeders meer controle hebben over de zorg en eerder minder gaan werken dan vaders. Interessant is dat de enige vader die vrijwillig minder werkt dan zijn partner ook aangeeft ‘iets meer dat verzorgende’ te hebben.

Bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen het ouderschap lijken de respondenten voornamelijk een interactie te ervaren tussen praktische, culturele en persoonlijke invloeden. Verder geven zij aan dat het in ‘de natuur’ van moeders zit om meer te willen zorgen. Dit laatste element zou eventueel onderverdeeld kunnen worden in ‘biologische invloeden’.

Interessant genoeg is *maternal gatekeeping* bijna geen enkele keer naar voren gekomen binnen de interviews. Ouders ondersteunen elkaar liever en nemen niet snel taken van elkaar over. Dat de rol van vaders op mindere waarde wordt geschat dan die van moeders komt in dit onderzoek niet naar voren. In tegenstelling tot wat actrice Emma Watson stelt, vinden alle respondenten dat ook vaders een belangrijke en erg betrokken rol (moeten) vervullen binnen het leven van hun kinderen. Er kan dus gesteld worden dat deze respondentengroep de aanwezigheid van de vader evenveel waardeert als dat van een moeder.

5.2. Discussie

Binnen dit onderzoek is geprobeerd meer inzicht te verkrijgen in de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap in Nederland. Het is verstandig geweest dit onderwerp kwalitatief te onderzoeken. Er zijn namelijk nieuwe aspecten naar voren gekomen, die binnen een kwantitatief onderzoek misschien niet aan het licht waren gekomen. Het gaat hierbij om het beeld van ouderschap en de attitude van het kind naar derden, die volgens de ouders beide een rol hebben gespeeld bij het wel of niet willen dat altijd of vaak iemand thuis is. Door het toevoegen van deze concepten is tevens het inductieve karakter van het onderzoek naar voren gekomen. Daarnaast spelen volgens de helft van de respondenten biologische invloeden een grote rol. Ook dit was niet naar voren gekomen met een deductieve methode.

De taakverdeling binnen ouderschap had wellicht beter kwantitatief gemeten kunnen worden, bijvoorbeeld door middel van een vragenlijst. Ook een andere kwalitatieve methode, zoals het bijhouden van een dagboek, had misschien meer realistische resultaten opgeleverd met betrekking tot de taakverdeling binnen ouderschap. Hoewel ouders zeggen geen verschil te ervaren, kan dit er wel zijn zonder dat zij dit beseffen. Soms kwamen later in het interview bijvoorbeeld wel belangrijke verschillen aan het licht. Wellicht wordt door middel van triangulatie met andere methoden meer verschil gezien binnen dit concept dan nu in dit onderzoek staat beschreven.

Het is waardevol geweest de interviews met zowel de vader als de moeder te doen. De meeste ouders reageerden erg goed op elkaar; zij vulden elkaar aan of spraken elkaar tegen. Op deze manier werd een duidelijker beeld verkregen van de invloeden die mee hebben gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap. Er zijn echter ook mogelijke nadelen geweest aan deze methode. Omdat de partner bij het interview aanwezig was, gaven ouders wellicht sociaal wenselijke antwoorden. Ook zijn de respondenten beïnvloed door elkaars antwoorden, waardoor niet puur het perspectief van de vader of moeder naar voren is gekomen. Het zou daarom interessant zijn als bij vervolgonderzoek een methode wordt gebruikt waarbij de vader en moeder apart worden geïnterviewd.

Door dit onderzoek op interdisciplinaire wijze te behandelen, zijn nieuwe interessante bevindingen naar voren gekomen. Veel verschillende invloeden kenden, volgens de respondenten, een interactie met elkaar. De belangrijkste hiervan is dat het combineren van werk en zorg minder lastig wordt gemaakt, wanneer duidelijk is dat de kinderen goed terecht komen bij de opvang door derden en wanneer men veel waarde hecht aan het werk. Daarnaast vinden ouders die veel waarde hechten aan hun werk, dat zij een betere ouder zijn doordat zij

werken. Eerder onderzoek heeft geen aandacht gegeven aan deze interdisciplinaire verbanden. Er lijkt uiteindelijk een samenspel te zijn van psychologische, sociologische, arbeidssociologische en beleidskundige processen. Allen hebben namelijk een rol gespeeld bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen het ouderschap.

Volgens ouders zijn de verschillende rollen die vader en moeder vervullen eerder het resultaat van een 'natuurlijke aanleg'. Het is een situatie die niet snel zal verdwijnen volgens de respondenten, omdat het hier niet gaat om een overtuiging die continu kan veranderen, maar eerder om een soort 'biologisch gegeven'. De ouders zeggen dat hun taakverdeling niet op een bepaalde manier wordt ingevuld omdat ze denken dat het zo hoort, maar eerder omdat zij het zelf zo willen. De meeste ouders zijn bijvoorbeeld tevreden met het aantal uur dat zij werken. Daarom kan betwijfeld worden of beleid moet streven naar een meer gelijke taakverdeling.

Er zijn wel een aantal overwegingen die het beleid zou kunnen nemen, wanneer getracht wordt een meer gelijke taakverdeling binnen ouderschap in Nederland te bereiken. Zo is het interessant te zien dat slechts drie vaders ooit ouderschapsverlof hebben opgenomen, terwijl bijna alle moeders dit hebben gedaan. Veel ouders gaven aan ouderschapsverlof niet op te nemen, omdat dit erg lastig was binnen hun functie, omdat hun werkgever hier niet blij mee zou zijn of omdat zij er financieel erg op achteruit zouden gaan. Het beleid zou zich dus kunnen richten op het toegankelijker maken van het gebruik van ouderschapsverlof.

Een ander onderwerp waar het beleid zich op zou kunnen richten, is de kinderopvang. Veel ouders zeggen de kinderopvang te willen inschakelen, omdat zij vinden dat dit goed zal zijn voor de ontwikkeling van hun kind. Zij vinden dit nu echter te duur. Voorlopig worden nog oppasopa's en -oma's ingeschakeld, maar dit hoeft niet voor elke ouder de ideale oplossing te zijn. Verhoging van de kinderopvangtoeslag zou daarom een uitkomst kunnen zijn.

Vervolgonderzoek binnen Nederland zou zich in mindere mate op het denken in traditionele rolpatronen hoeven richten, maar eerder in het ideale beeld van ouderschap. Men zou dan ook kunnen onderzoeken of de relatie tussen het ideale beeld van ouderschap en het wel of niet werken van ouders wederkerig is. Dit kan bijvoorbeeld door middel van longitudinaal onderzoek. Op deze manier kan bekeken worden of ouders hun overtuigingen bijstellen aan hun gedrag. Tot slot zou kunnen worden onderzocht wat de rol van biologische processen precies is bij de totstandkoming van de taakverdeling binnen ouderschap en of deze processen in wisselwerking zijn met de gevonden concepten in dit onderzoek. Interessant is

dat de enige vader die vrijwillig meer thuis is, aangeeft dat ook hij qua karakter iets meer verzorgend aangelegd is dan zijn partner. Hij zegt echter dat dit wellicht komt omdat hij geadopteerd is. Daarom zou dit vervolgonderzoek zich tevens kunnen richten op vaders die vrijwillig vaker thuis zijn dan hun partner. Op deze manier kan bekeken worden of verschillende personen van nature meer verzorgend zijn en hoe dit dan tot stand komt. Is dit echt biologisch bepaald, of wordt dit toch gaandeweg gevormd?

5.3. Reflectie

Ik vind dat het onderzoeksproces me achteraf redelijk goed is afgegaan. Mijn onderwerp had ik al snel gekozen en goed afgebakend. Door telkens bij te lopen en elke week iets te doen, is het ook een redelijk ontspannen proces geweest.

De respondentenwerving ging soepeler dan ik had verwacht. Ik ben achteraf gezien blij dat ik heb gekozen voor duo-interviews. Niet alleen werkte dit voor mijn dataverzameling beter, ook heb ik daardoor minder afspraken hoeven maken en was het plannen van afspraken vermoedelijk gemakkelijker. Ruim van tevoren had ik 10 koppels geregeld die mee wilden werken, daarnaast heb ik twee weken voor de deadline nog twee extra koppels weten te werven. Jammer genoeg heb ik geen vaders kunnen vinden die vrijwillig fulltime thuis zijn. Het enige waar ik niet op berekend was, is dat alle ouders 's avonds af wilden spreken. Omdat ik drie weken ingepland had voor het doen van interviews, had ik al snel geen avonden meer over. Daarnaast hebben maar liefst vijf koppels hun afspraken verzet. Gelukkig kwam ik door de ruime planning hierdoor niet in de problemen. Ik vond het wel jammer dat ik niet alle respondenten heb kunnen behandelen in mijn concept.

Het afnemen van interviews vond ik in het begin wel lastig. Het is moeilijk om de hoofd- en deelvragen in je achterhoofd te houden als je gezellig met ouders aan het praten bent. Tijdens het transcriberen merkte ik dat er wel wat momenten waren, waarop ik door had kunnen vragen. Maar dit ging per interview steeds beter. Tijdens alle interviews hing een erg ontspannen sfeer. Daarom vond ik het erg leuk om te doen. Ik had soms wel het idee dat ouders graag wilden aangeven dat ze de vader- en moederrol niet anders zien. De meeste kwamen ook met een reactie dat ze traditionele rolpatronen onzin vonden. Dat was wel moeilijk, want dan ben je al snel uitgepraat. Het was dan ook lastig om op dat punt objectieve vragen te stellen. Bij het transcriberen van de eerste interviews viel me op dat ik een aantal keer een vraag had gesteld als; jullie vinden zeker niet dat...? Hier heb ik bij de overige interviews dus extra goed op gelet.

Het analyseren zelf vond ik misschien nog het meest lastig. Omdat het van je eigen interpretatie afhangt, was ik vaak bang dat ik het niet helemaal goed deed, door bijvoorbeeld tekst een verkeerde code te geven, of helemaal niet te coderen. Maar zodra ik bezig was met het schrijven van de resultaten, merkte ik dat het coderen ook goed is gegaan. Het was fijn om aan het einde van de resultaten te merken dat je echt antwoorden krijgt op alle deelvragen die je hebt gesteld. Vervolgens vond ik het nog wel moeilijk om mijn conclusie en discussie te schrijven, omdat vanaf dat punt weer breder moet worden gedacht.

6. Literatuur

Allen, S.M., & Hawkins, A.J. (1999). Maternal gatekeeping: mothers' beliefs and behaviors that inhibit greater father involvement in family work. *Journal of Marriage and Family*, 61, 199-212.

Bijl, R., Boelhouwer, J., Pommer, E., & Sonck, N. (2013). *De sociale staat van Nederland 2013*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Bjørnholt, M., & Farstad, G.R. (2012). 'Am I rambling?' on the advantages of interviewing couples together. *Qualitative Research*, doi: 10.1177/1468794112459671

Booth, A.L., & van Ours, J.C. (2010). *Part-time jobs: what women want?* Bonn: Institute for the Study of Labor.

Bryman, A. (2008). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.

Craig, L. (2006). Does father care mean fathers share? A comparison of how mothers and fathers in intact families spend time with children. *Gender & Society*, 20, 259-281.

Craig, L., & Mullan, K. (2011). How mothers and fathers share childcare: A cross-national time-use comparison. *American Sociological Review*, 6, 834-861.

Crompton, R., Brockmann, M., & Lyonette, C. (2005). Attitudes, women's employment and the domestic division of labour: a cross-national analysis in two waves. *Work Employment & Society*, 19, 213-233.

Davis, S.N., & Greenstein, T.N. (2009). Gender ideology: components, predictors, and consequences. *The Annual Review of Sociology*, 35, 87-105.

Davis, S.N., & Wills, J.B. (2010). Adolescent gender ideology socialization: direct and moderating effects of fathers' beliefs. *Sociological Spectrum: Mid-South Sociological Association*, 30, 580-604.

Denuwelaere, M. (2003). Een ongelijke taakverdeling tussen man en vrouw: van ouders naar kinderen, *Mens en Maatschappij*, 4, 355-378.

Doucet, A. (2013). Gender roles and fathering. In N.J. Cabrera & C.S. Tamis-LeMonda (Eds.), *Handbook of father involvement: Multidisciplinary perspectives* (pp. 297-319). New York: Routledge.

Fagan, J., & Barnett, M. (2003). The relationship between *maternal gatekeeping*, paternal competence, mothers' attitudes about the father role, and father involvement. *Journal of Family Issues*, 24, 1020-1043.

Gameren, E., & Ooms, I. (2009). Childcare and labor force participation in the Netherlands: the importance of attitudes and opinions. *Review of Economics of the Household*, 4, 395-421.

Gaunt, R. (2008). *Maternal gatekeeping*: Antecedents and consequences. *Journal of Family Issues*, 29, 373-395.

Gibb, S.J, Fergusson, D.M., Horwood, L.J., & Boden, J.M. (2014). The effects of parenthood on workforce participation and income for men and women. *Journal of Family and Economic Issues*, 35, 14-26.

Greenhaus, J. H., & Beutell, N. J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *The Academy of Management Review*, 10, 76-88.

Hill, E.J. (2005). Work-family facilitation and conflict, working fathers and mothers, work-family stressors and support. *Journal of Family Issues*, 26, 793-819.

Himmelweit, S., & Sigala, M. (2004). Choice and the relationship between identities and behaviour for mothers with pre-school children: Some implications for policy from a UK study. *Journal of Social Policy*, 33, 455-478.

Johnston, D.D., & Swanson, D.H. (2003). Undermining mothers: A content analysis of the representation of mothers in magazines. *Mass Communication and Society*, 6, 243-265.

Johnston, D.D., & Swanson, D.H. (2006). Constructing the 'good mother': the experience of mothering ideologies by work status. *Sex Roles, 54*, 509-519.

Loscocco, K., & Spitze, G. (2007). Gender patterns in provider role attitudes and behavior. *Journal of Family Issues, 28*, 934-954.

Misra, J., Budig, M., & Boeckmann, I. (2011). Work-family policies and the effects of children on women's employment hours and wages. *Community, Work & Family, 14*, 139-157.

Noonan, M. (2013). The impact of social policy on the gendered division of housework. *Journal of Family Theory & Review, 5*, 124-134.

Pedersen, D.E. (2012). The good mother, the good father, and the good parent: gendered definitions of parenting. *Journal of Feminist Family Therapy, 24*, 230-246.

Pedersen, D.E., & Kilzer, G. (2013). Work-to-family conflict and the *maternal gatekeeping* of dual-earner mothers with young children. *Journal of Family and Economic issues, 35*, 251-262.

Petrassi, D. (2012). 'For me the children come first': A discursive psychological analysis of how mothers construct fathers' roles in childrearing and childcare. *Feminism Psychology, 22*, 518-527.

Poortman, A., & van der Lippe, T. (2009). Attitudes toward housework and child care and the gendered division of labor. *Journal of Marriage and Family, 71*, 526-541.

Raley, S. Bianchi, S.M., & Wang, W. (2012). When do fathers care? Mothers' economic contribution and fathers' involvement in child care. *American Journal of Sociology, 117*, 1422-1459.

Renk, K., Roberst, R., Roddenberry, A., Luick, M., Hillhouse, S., Meehan, C., Oliveros, A., & Phares, V. (2003). Mothers, fathers, gender role, and time parents spend with their children. *Sex Roles, 48*, 305-315.

Rizzo, K.M., Schiffrin, H.H., & Liss, M. (2013). Insight into the parenthood paradox: mental health outcomes of intensive mothering. *Journal of Child and Families Studies, 22*, 614-620.

Robeyns, I. (2011). Zorg, arbeid, en man/vrouw-emancipatie. *Filosofie en Praktijk, 32*, 6-22.

Roeters, A., & Craig, L. (2014). Part-time work, women's work-life conflict, and job satisfaction: A cross-national comparison of Australia, the Netherlands, Germany, Sweden, and the United Kingdom. *International Journal of Comparative Sociology*, doi: 10.1177/0020715214543541

Roggman, L.A., Boyce, L.K., Cook, G.A., & Cook, J. (2002). Getting dads involved: predictors of father involvement in early head start and with their children. *Infant Mental Health Journal, 23*, 62-78.

Sayer, L.C., & Gornick, J.C. (2012). Cross-national variation in the influence of employment hours on child care time. *European Sociological Review, 28*, 421-442.

Schneider, D. (2011). Market earnings and household work: new tests of gender performance theory. *Journal of Marriage and Family, 73*, 845-860.

Teichgraber, M. (2013). *Labour Force Survey overview 2012*. European Commission: Eurostat.

Walls, J.K., Helms, H. M., & Grzywacz, J.G. (2014). Intensive mothering beliefs among full-time employed mothers of infants. *Journal of Family Issues*, doi: 10.1177/0192513X13519254

West, C., & Zimmerman, D.Z. (1987). Doing gender. *Gender and Society, 1*, 125-151.

7. Bijlage

7.1. Operationalisering

Concept	Dimensie	Indicatoren
<i>Taakverdeling ouderschap</i>	<p>Werk-familiebalans (Gibb, Fergusson, Horwood & Boden, 2014)</p> <p>Soort zorg (Craig & Mullan, 2011).</p> <p>Verantwoordelijkheid (Renk et al., 2003)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Investering tijd - Routinezorg - Niet-routine zorg - Zorg samen - Zorg alleen - Ervaringen verantwoordelijkheidsgevoel - Wie is verantwoordelijk voor wat
<i>Invloeden</i>	<p>Praktisch</p> <p>Cultureel</p> <p>Persoonlijk</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Invloed beleid (Sayer & Gornick, 2012). - Combineren werk en zorg (Greenhaus & Beutell, 1985) - Financiële overwegingen (Raley, Bianchi & Wang, 2012; Schneider, 2011) - Verwachtingen vaderrol (Loscocco & Spitze, 2007) - Verwachtingen moederrol (Walls, Helms & Grzywacz, 2014) - Ontstaan hiervan; Opvoeding, onderwijs, geloof, media (Davis & Greenstein, 2009). - Attitude zorg kinderen (Poortman & van der Lippe, 2009) - Zelfvertrouwen (Fagan & Barnett, 2003; Gaunt, 2008)

		<ul style="list-style-type: none">- Opleidingsniveau (Walls, Helms & Grzywacz, 2014; Roggman, Boyce, Cook & Cook, 2002)- Waarde werk- Attitude zorg overlaten aan anderen- Sociaal netwerk (Gameren & Ooms, 2009)- Taakverdeling eigen ouders (Denuwelaere, 2003)
--	--	---

7.2. Vragenlijst

Begin interview

'Ik doe Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Daarvoor doe ik nu mijn bachelorscriptie over het onderwerp 'de taakverdeling binnen ouderschap in Nederland'. Ik wil er graag achter komen wat jullie taakverdeling binnen ouderschap is en waarom jullie dit zo hebben ingevuld. Jullie zullen volkomen anoniem zijn binnen het onderzoek. Het interview is een relatief open interview, wat betekent dat jullie op elkaar mogen reageren, elkaar tegenspreken, elkaar aanvullen, of onderwerpen naar voren mogen brengen waarvan jullie denken dat deze van belang zijn. Eerst zullen we het hebben over jullie taakverdeling binnen het ouderschap. Vervolgens zullen mogelijke praktische invloeden besproken worden, vervolgens culturele invloeden en tot slot persoonlijke invloeden. Het interview duurt ongeveer 1 uur, maar dit ligt natuurlijk aan jullie eigen inbreng. Als jullie vragen hebben, dan hoor ik het graag. Zullen we dan beginnen?'

Algemeen

Leeftijd ouders:

Leeftijd kind(eren):

Opleidingsniveau:

Huidig werk:

Taakverdeling binnen het ouderschap

- Wie is wanneer thuis? Gaan de kinderen naar de kinderopvang of beschikken jullie over anderen die zorgtaken kunnen overnemen, zoals oppasopa's en -oma's?
- Hoe is de taakverdeling tussen jullie beide verdeeld wanneer het gaat om de zorg voor de kinderen?
- Hoe vaak zijn jullie alleen met de kinderen, dus in afwezigheid van de partner?
- Wie doet veel routine-zorg, zorg die op een bepaald moment gedaan moet worden, zoals eten maken, verschonen, in bed stoppen, naar school/kinderopvang brengen etc. Is hier volgens jullie verschil in?
- Wie doet veel niet-routine zorg: zoals, spelen en communiceren? Is hier volgens jullie verschil in?

- Hoe ervaren jullie verantwoordelijkheid op het gebied van bijvoorbeeld opvoeding, zorg, disciplineren, eventueel helpen met school of het organiseren van 'leuke' activiteiten. Is dit verantwoordelijkheidsgevoel volgens jullie verschillend?

Praktische invloeden

- Maken/hebben jullie gebruik gemaakt van ouderschapsverlof en/of kinderopvang(toeslag). Heeft dit volgens jullie invloed gehad op de taakverdeling?
- Ervaren jullie het combineren van zorg en werk als lastig? Lopen jullie soms tegen dingen aan, waardoor je het idee hebt dat je het gezin tekort schiet? En hoe gaan jullie hiermee om?
- Denken jullie dat loon invloed heeft gehad op wie meer werkt en wie meer thuis is?
- Zijn er verder nog praktische overwegingen die jullie gemaakt hebben, die uiteindelijk invloed hebben gehad op de taakverdeling?
- Hebben jullie het idee dat de net besproken zaken veel invloed hebben gehad op de taakverdeling?

Culturele invloeden

- Wat verwachten jullie beide van een vader? Wat is de ideale vader voor jullie?
- Wat verwachten jullie beide van een moeder? Wat is de ideale moeder voor jullie?
- Hebben deze ideale denkbeelden invloed gehad op hoe jullie nu de zorg voor de kinderen hebben verdeeld?
- Hoe zouden jullie aan deze denkbeelden komen? Bespreken eventuele invloed opvoeding, onderwijs, geloof en media.
- Ervaren jullie een hoge invloed van alle dingen die wij net besproken hebben?

Persoonlijke invloeden

- Ervaren jullie weleens onzekerheid met betrekking tot de zorg voor de kinderen? En hoe gaan jullie hiermee om?
- Hoe kijken jullie aan tegen de zorg voor de kinderen? Wat vinden jullie leuk/minder leuk? En verschillen jullie hierin?
- Vinden jullie het vervelend om de zorg voor de kinderen over te laten aan anderen?
- Hoe gaat het kind om met de formele of andere vormen van opvang?
- Hoe belangrijk vinden jullie je werk? En wat vindt je hier precies belangrijk aan?

- Is het belangrijk om naast het ouderschap je eigen doelen na te streven? Dus succesvol te zijn in andere sferen?
- Hoe hebben jullie eigen ouders vroeger de taken verdeeld? Heeft dit als rolmodel gediend voor hoe jullie het nu doen?

Slot

- Zijn er nog andere aspecten die wij nu niet besproken hebben die invloed hebben gehad op de taakverdeling? Welke zijn dit, en waarom?
- Wat heeft volgens jullie, nu we alles besproken hebben, de meeste invloed gehad op de taakverdeling wanneer het gaat om de zorg voor kinderen?

Afsluiting interview

Nogmaals erg bedankt voor het interview. Hebben jullie nog andere vragen?

7.4. Coderingsschema

<p><u>Taakverdeling binnen ouderschap</u></p> <p>Zorg alleen Zorg samen Routinezorg Niet-routinezorg Behoeftes opzij zetten Verantwoordelijkheidsgevoel</p>	<p><u>Praktische invloeden</u></p> <p>Minder gaan werken/ouderschapsverlof Combineren werk en zorg Flexibiliteit werk Financiën</p>
<p><u>Culturele invloeden</u></p> <p>Verschil in rollen Ontstaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderwijs - Opvoeding - Media / sociale norm - Geloof - Overig ontstaan <p>Beeld ouder</p>	<p><u>Persoonlijke invloeden</u></p> <p>Waarde werk Leuk/minder leuke zorgactiviteiten Onzekerheid Taakverdeling eigen ouders Zorg overlaten aan anderen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertrouwen in elkaar - Sociaal netwerk - Attitude kinderopvang - Attitude kind naar derden
<p><u>Interdisciplinaire verbanden</u> (zijn onderstreept)</p>	

